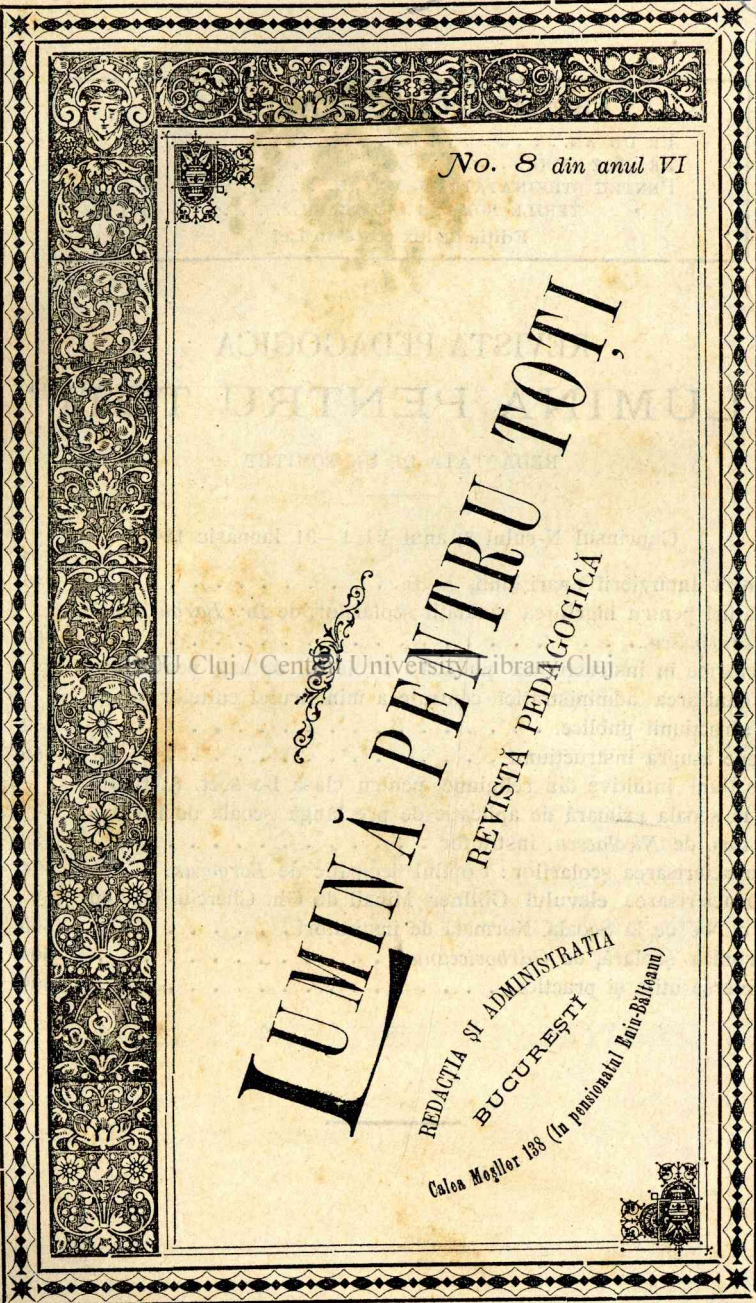

Manuscrisele trimise redacțiunii și nepublicate sunt distruse. Scrisorile neplătite se refuză.

No. 8 din anul VI

LUMINĂ PENTRU TOȚI

REVISTĂ PEDAGOGICĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI

Calea Moșilor 138 (în pensiunea I. E. Băltescu)

Un număr costă 1 leu și 50 bani.

— Domniile abonații cari sunt în restanță, îi rugăm a plăti abonamentul. —

ABONAMENTUL PE ANUL VI:

PE UN AN	12 LEI
PE ȘESE LUNI	6 >
PENTRU STREINATAȚI PE UN AN	15 >
> TERILE ROMÂNE LECTURONE	6 FIORINI

Ediția de lux costă 20 Lei

REVISTA PEDAGOGICA
„LUMINĂ PENTRU TOTI“

REDACTATA DE UN COMITET

Cuprinsul N-rului 8, anul VI, 1—31 Iannarie 1891.

	Pagina
Cauza întârzierii aparițiunii, <i>E. B.</i>	449
Sfaturi pentru îngrijirea sănătății școlarilor, de <i>Dr. Barbu Constantinescu</i>	450
Reforme în instrucțiunea publică: Proiectul de lege pentru organizarea administrației centrale a ministrului cultelor și instrucțiunii publice.	452
Lege asupra instrucțiunii	466
Lecțiuni intuitive din religiune pentru clasa I-a secț. A. ținute la școala primară de aplicație de pre lângă școala de Institu-tori, de <i>Nicolaescu</i> , institutor.	488
Caracterisarea școlarilor: Copilul flegmatic de <i>Borgovan</i>	494
Caracterisarea elevului Göllner Mihail de Gh. Cherciu, elev în cl. IV de la Școala Normală de institutori.	500
Cronica școlară, de <i>Gârboviceanu</i>	504
Diverse utile și practice.	509

REVISTA PEDAGOGICĂ

Nu este mărire fără
virtute; dar nici vir-
tute fără lumină. Deci
lumină înainte de toate.

Națiunea ce mai mare
este aceea care are cele
mai multe școli.
Școala este arma viito-
rului.

Familia și școala trebuie
să lucreze împreună la o-
ducția copiilor.
Școala principală a edu-
cației este formarea carac-
terelor energice și morale.
Educația și ajunge sco-
pului prin ajutorul instruc-
țiunii.

CAUZA ÎNTĂRZIERII APĂRITIUNII

Apariția revistei s'a întârziat câte-va numere și mai ales cel de față din cauza schimbării tipografiei; dar de aci înainte ea va apăre regulat.

E. B.

NB. Orce privește redacția și administrația se va adresa la subsemnatul director:

Eniū Bălteanu, București.

Sfaturi pentru îngrijirea sănătății școlarii

Sfaturile, ce le dăm copiilor în școală, trebuie să aibă scopul să se întipărească prin exemplele și învățăturile învățătorilor.

Copiii ved, și le pare bine, că în timpul unei recreații mai mari se deschid ferestrele și ușile, ca să se primenească aerul din școală; când gunoiul este măturat și dat afară, când în timpul lecțiunii școlarii sunt ținuți să șează cu corpul drept chiar în bancă, și când predarea lecțiunilor se întrerupe din când în când, ca să se facă în timp de câte-va minute deprinderi gimnastice.

Cu acest prilej nu i se dă învățătorului timp, ca să-și adune ideile, cum să procedă mai departe cu predarea lecțiunii. Și copiii după o mică deprindere gimnastică și o mică recreațiune nu sunt mai cu băgare de seamă, la ceea ce se predă? Obișnuindu-se copiii de mici din școală să fiă curați, și să muncească regulat, nu-și întăresc corpul, și pot să muncească fără să-i atingă boalele?

Pilda, ce o dă învățătorul și învățătoarea, adecă când ved copiii, că și învățătorul și învățătoarea prin purtarea lor, prin deprinderile lor gimnastice împreună cu copii, apoi prin cântecele ce le cântă, nu le face venirea la școală plăcută și apoi aceste obișnuințe nu le păstrează ei, când chiar ajung în vârsta matură, aducându-și aminte de pildele, celor ce le au făcut educațiunea în școală?

Învățătura ce se dă copiilor în școală pentru igienă să nu se facă de pe cărți, ci numai din când în când, găsind prilejul în predarea bucaților de citire, să le arate pilde și împrejurări din traiul societății, în care se află. Nu mai astfel învățătura, cum trebuie copilul să-și păstreze sănătatea, se întipărește mai bine în

mintea lui, și pentru viața copilului este o fericire, pentru că știe să se ferească de tot, ce i vatămă sănătatea. Paza duioasei mame și a îngrijatului tată nu sînt îndestulătoare, dacă copilul dela sine nu știe încă de mic să se păzească de rele.

Sfaturile, ce le dă învățătorul în privința păstrării sănătății copilului, nu sînt deajuns numai din partea învățătorului, mama mai ales, care mai în tot timpul are pe copil pre lângă sine, este datoare să ajute pe învățător, dînd și ea sfaturi și obișnuind pe copil să trăească încă de mic după regulile igienice. Și, dacă mama nu le cunoaște, învățătorul trebuie să i le spuie, și atunci are și prilejul să-i scoată din minte o mulțime de superstiții care sînt răspândite atît în clasele înalte, precum luxul în mîncări și în haine, mulțimea de doctorii, lăcomia în alegerea de mîncări și altele asemenea; cît în clasele de jos să caute a scoate pe părinți din ideea greșită, că babele cu descîntecel și cu doctoriile lor cîte odată otrăvitoare (pricinuind cîte odată moartea) ar putea să dea sănătatea copiilor.

Urmînd astfel un învățător se face binefăcătorul copiilor și chiar al părinților, cari cu măsuri înțelepte își păstrează sînețoase odraslele iubite.

Acestea sînt niște sfaturi bune, dar puțini învățători se gîndesc și practică acestea. Cîte școli nu sînt murdare, stau toată ziua neaerisite, sau aerisirea se face fără grije, așa că copiii stînd în curent pe vreme rea sau nădușiți, răcesc sau capătă junghiuri sau boale, care cîte odată îi duc la morment. Se știe, că toate boalele de gît, angina, gîlcile și cele de pept nu vin de alt undeva, cînd copilul este în școală, de cît din neîngrijirea noastră ca învățători și din relele deprinderi ale părinților.

De cîte ori nu vedem copiii rebegiți de frig și tremurînd, cari așteaptă pe învățător să le deschiză ușa școalei,

și, dacă copiii vin mai de vreme (fiindcă nu au ceasornice acasă) sunt une ori pedepsiți, că învățătorul vine târziu chiar și atunci necăjit bagă groază, și copiii tac de frică și chiar dacă s'a bolnavit, și aceasta o vedem după aprinderea obrajilor. Câți copii mai ales iarna nu vin veseli la școală, și se întorc triști și bolnavi acasă?

Aceste din urmă sunt exemple triste. dar adevărate.

Dr. Barbu Constantinescu

REFORME IN INSTRUCȚIUNEA PUBLICĂ

Anul acesta se vede, că este o epocă de reforme în instrucțiunea publică. În Senat s'a pus în desbatere *legea instrucțiunii publice*, care va regula pentru mult timp învățământul și educațiunea poporului român. O altă lege „*Noua organizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice*” dă o nouă organizare administrațiunii cultelor și instrucțiunii publice. În curând vom vedea roadele binefăcătoare ale acestor legi. Publicăm în total proiectul de lege pentru organizare, ca corpul învățătoresc să ia cunoștință de această lege, care credem că se va vota îndată de Corpurile Legiuitoare.

MINISTERUL CULTELOR SI INSTRUCȚIUNII PUBLICE

Motivele care au făcut pe d. Ministru Maiorescu sunt următoarele :

De mai multe zecimi de ani mai bine s'a simțit necesitatea unei organizări temeinice a administrațiunii centrale a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice, fixându-se prin anume lege distribuirea serviciilor, atribuțiunile și raporturile lor, spre a nu mai lăsa unul din mecanismele cele mai importante ale Statului în voia fluctuațiunilor bugetare. Organizarea de mult proiectată s'a redus însă până în momentul

de față la schimbările anuale făcute în statul personalului, cu ocasiunea întocmirii bugetului, adăogându-se când un verificator, când un cap de masă, sau ștergându-se câte un copist, după cum povățuiau trebuințele momentului, fără a se realiza o îmbunătățire reală și sistematică, pornită din studiul obiectiv al învățătorilor ce Ministeriul avea de împlinit în mișcarea culturii naționale.

În momentul de față starea aceasta precară a serviciului central al Ministerului Instrucțiunii nu se mai poate tolera, în vedere cu sporul enorm al numărului de scoli, cu cerințele crescânde ale progresului didactic, cu multiplele trebuințe de reforme ale mai tuturor institutelor noastre de cultură, și cu imposibilitatea, în care se află azi Ministerul de a controla de aproape rezultatele, ce dau națiunii școlile ei în general.

Ministrul Instrucțiunii, d. T. Maiorescu, a espus subcomisii bugetare greutățile, ce întâmpina cărmuirea școlară, și membri comisiei, dd. Panu, Ienescu și Buieliu, au aprobat reorganizarea serviciului interior al Departamentului, cerând chiar Ministrului să prezinte Camerii, în paralel cu bugetul, un asemenea proiect.

Proiectul acesta e deja întocmit, și credem că e util a-l da publicității, ast-fel precum ni l'am putut procura înainte de a veni în desbaterea Camerilor.

După cum rezultă din studiul economii sale, proiectul a avut în vedere realizarea următoarelor principii :

a) Determinarea genurilor de lucrări ce intră în sfera administrațiunii departamentului ;

b) Divisiunea muncii pe grupe similare sau inrudite de chestiuni, pentru a se ajunge la îndemânarea cerută și la cunoștința perfectă a unui gen anume de lucrări, calculându-se proporțiunea suficientă de lucru pentru ca nici o funcțiune să nu fie sinecură, dar nici să treacă peste puterea posibilă de a o îndeplini ;

c) A face controlul didactic și material al scoalelor să devie

o realitate și a lăsa administrației centrale puțința de a se ocupa de chestiunile generale, privitoare la progresul învățământului public;

d) A separa în fine serviciul ordonanțării de acela al contabilității, propriu zise, în chestiune: controlul fiind mai riguros. Iată proiectul și lucrurile mai espeditive.

PROECT DE LEGE

Pentru organizarea administrației centrale a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice

I. Principii generale

Art. 1. Administrația școalelor se exercită prin mijlocirea Corpurilor consultative și deliberative prevăzute în legea învățământului public, și prin organele administrative ale Ministerului, care se împart, după sediul lor, în *centrale* și *exterioare*.

Art. 2. Personalul administrației centrale și atribuțiunile acestuia se hotărăsc prin legea de față. Administrația exterioară a Școalelor și Institutelor de cultură în genere se greează în numele ministrului de directorii, revisorii și inspectorii școlari, sau de către delegațiuni proprii, în marginele puterilor, ce li se determinase prin legea și regulamentele învățământului public.

Art. 3. Ministrul este reprezentantul Statului în toate chestiunile de învățământ și culte, e șeful suprem al școalelor și al tuturor instituțiilor de cultură, și președintele de drept al corpurilor consultative și deliberative ale instrucțiunii publice.

Ministrul este asistat de un secretar general.

II. Atribuțiile secretarului general

Art. 4. Secretarul general este șeful cancelariei administrației centrale și reprezintă pe ministru, subscriind și apostilând în locu-i, în puterea delegațiunii, ce i se dă.

a) El supraveghează mersul regulat al tuturor serviciilor administrației centrale și exterioare, b) urmărește mișcarea pedagogică a timpului, cestiunile de progres material și didactic al școalelor, spre a căuta să imprime direcțiuni în consecință învățământului public în țară ; c) încheie în fie-care an raportul stării generale a școalelor după datele statistice și actele privitoare, arătând în substanță înaintarea sau lipsurile, ce se constată, și raportul e supus avisului Consiliului permanent și desbaterii Consiliului general, împreună cu orî ce alte lucrări de resortul acestui consiliu, ca în urmă să fie investit de aprobarea ministerială în privința măsurilor ce sînt de luat în interesul învățământului ; d) pregătește proiectele de legi și regulamente după normele sau principiile date de ministru ; e) revede circularile și decisiunile de interes general pentru școli, f) prepară elementele interpelărilor ; g) prezintă ținerea licitațiunilor și aduce rezultatul lor la cunoștința și aprobarea ministrului ; h) dirige alcătuirea bugetului spre a se întocmi conform trebuințelor reale ale instituțiunilor și instrucțiunilor date de ministru.

III. Impărțirea serviciilor administrației centrale

Art. 5. Administrația centrală se împarte în următoarele servicii :

- a) Cancelaria secretariatului general.
- b) Direcția învățământului primar.
- c) Direcția învățământului secundar și superior cu serviciul Cultelor.
- d) Divisia contabilității.
- e) Serviciul arhitectonic.

IV. Cancelaria Secretariatului

Art. 6. Cancelaria secretariatului, destinată a primi și distribui pe servicii corespondența generală a Ministerului și a expedia lucrările relative, avînd și controlul general al rezultatelor învățământului, cuprinde trei biurouri :

- a) *Biuroul expedierii lucrărilor și al presei.*
- b) *Biuroul statistice generale a departamentului, și al buletinului instrucțiunii publice,*
- c) *Biuroul expediirii.*

Art. 7. Biuroul I: 1) primește întreaga corespondență a ministerului, ziarele și foile speciale, petițiunile particulare prezentate rezoluțiunii ministrului sau secretarului general și le distribue pe servicii după natura obiectului ce coprind, dându-le un număr de ordin în serii, după norma ce se va stabili prin regulamentul interior al serviciilor; 2) urmărește presa politică și pedagogică a țării pentru cestiunile relative la învățământ și culte spre a le aduce la cunoștința ministrului și a le da curs conform instrucțiunilor ce va primi; 3) colecționează în mod sistematic articolele de interes pentru învățământ, broșurile, circulările și dispozițiunile oficiale cu privire la culte și instrucție publică și le încredințează biuroului statistic spre a servi Buletinului oficial al ministerului; 4) supraveghează ordinea audiențelor și ține registrul acestora.

Personalul acestui biou se compune din 1) *un șef de biou* cl. I-a și șef de cabinet al ministerului; 2) *de un ajutor* clasa II, 3) *de un camerist și distribuitor* însărcinat cu primirea hârtiilor și telegramelor oficiale și a „Monitorului Oficial” și depunerea lucrărilor la registratura diferitelor servicii.

Art. 8. Biuroul II, 1) închee anual tabelele generale ale statisticii cultelor, învățământului public și privat după datele primite de la cele două direcții ale administrației centrale, și întocmește diagramele relative, calculând și extrăgând cifrele și coeficienții de importanță practică și morală pentru învățământ spre a orienta administrațiunea școlară asupra măsurilor ce se impun; 2) culege și clasifică elementele de publicațiune ale Buletinului instrucțiunii, între cari și dările de seamă anuale ale județelor cu privire la învățământ, și

supraveghează imprimarea Buletinului, precum și orî-ce alte imprimate ministeriale.

1) Buletinul instrucțiunii publice are de scop de a concentra și resfrînge starea învățămîntului nostru public și privat, 2) a grupa legile, regulamentele și orî-ce alte dispozițiuni de interes general pentru școlî, spre a ține o uniformitate de acțiunî și de jurisprudență în administrațiune 3) și de a urmări pe cât posibil mișcarea intelectuală a țării.

Personalul biuroului e cel următor : *Un șef de biurou clasa I, un ajutor clasa II, și un copist.*

Art. 9. Biuroul al treilea al secretariatului, 1) expediază lucrările primite de la toate serviciile Ministerului precum și efectele destinate datoriei școalelor ; 2) ridică de la gări sau oficiul poștal coletele și orî-ce alte lucruri sosite pe adresa Ministerului, cu grija de a le preda la destinațiunî ; 3) supraveghează depozitele, muzeul școlar și regularitatea serviciului intendenței și a personalului acesteia.

Serviciul se compune de un șef de biurou clasa I, un ajutor clasa II, un împachetor.

V. Direcțiile Administrației Centrale

Art. 10. In capul fie-cărui serviciu al școalelor, după împărțirea de mai sus este un *director*.

Atribuțiunile generale ale directorilor se stabilesc după cum urmează :

1) Observă regularitatea birocratică a lucrărilor și punctualitatea la serviciu a funcționarilor direcției ; 2) rezolvă cestiunile curente, pentru care sînt norme precise în legî și regulamente afară de numirî, permutări, și măsurî de disciplinare a corpului didactic care se vor supune hotărîrii ministeriale ; 3) presintă consiliului permanent hărțile asupra cărora legea cere un avis însoțite de o referire înscris, care va cuprinde deslușirile necesare și o soluțiune motivată ca consiliul să se pronunțe în perfectă cunoștință de cauză, aprobând

sau modificând soluțiunea propusă, lucrările ast-fel pregătite, se aduc la rezoluțiunea ministerială spre a lua cursul lor cuvenit ; 4) subscrie corespondința serviciului și mandatele de personal și material ale școalelor și instituțiunilor, ce cad în sfera direcțiunii, în baza unei delegațiuni speciale dată de ministru ; 5) întocmește lucrările decretelor, 6) supraveghează înaintarea regulată a datelor și tuturor elementelor necesare biuroului statistic al secretariatului, în cât privește, bine înțeles, ramura serviciului, ce conduce ; 7) ține controlul didactic și administrativ al școalelor, studiând toate rapoartele privitoare ale inspectorilor, revisorilor și direcțiunilor școlare spre a le aduce la cunoștința Ministerului cu toate deslușirile trebuincioase și spre a da măsurilor hotărîte sancțiunea lor practică ; 8) înaintează comptabilității la timp copiile ce sunt a se prevedea în proiectul de buget pentru ramura învățămîntului pusă sub administrația direcției, însoțind această notificare de lista cererilor de sporuri sau modificări, spre a se avea în vedere la alcătuirea generală a bugetului și la cercetarea lui de către comisiile bugetare ; 9) asemenea notifică comptabilității deschidere de credite suplimentare sau extra-ordinare cu arătarea motivelor, în baza cărora se cer.

10) Directorul este personal răspunzător de exactitatea referirilor, cari servă de basă avisului Consiliului permanent și apostilării ministeriale ; 11) asemenea este răspunzător de mandarea regulată a fondurilor ce privesc direcțiunea.

Cestiunile de contencios sînt regulat conduse de către fie-care direcțiune, după natura proceselor în legătură cu atribuțiunile ei.

Directorul este asistat de șefii de divizie întru punctuala îndeplinire a însărcinărilor ce au.

VI. Direcția învățămîntului primar

Art. 11. Direcția învățămîntului primar se împarte :

A. *Divisia învățămîntului primar rural,*

B. *Divisia învățămîntului primar urban.*

Fie-care diviziune are câte trei biurouri cu următoarele atribuțiuni:

Biuroul A, a) Mișcarea personalului cu ținerea în curent a condicelor relative și a registrelor statului de calificări ale corpului didactic; b) concediile și registrele lor speciale; c) obligațiuni de serviciu în învățămînt; d) condica seriilor de absolvenți ai scoalelor pedagogice cu toate notele necesare; e) delegațiuni și constituiri de comisii; f) statistica scoalelor divisei cu specială atențiune asupra stării obligativității și a mijloacelor ce reclamă; g) lucrările relative la împlinirea datoriilor impuse de lege comunelor și administrațiunilor județene cu privire la învățămînt; serbările școlare.

Biuroul B, a) Măsurile de interes general pentru învățămînt; b) conferințele tehnice și pedagogice ale învățătorilor, instituitorilor și revisorilor; c) trimiterea imprimatelor școlare; d) afacerile inspecțiunilor în general și cestiunile disciplinare ale corpului didactic; e) controlul metoadelor și al împlinirii programelor; f) cercetarea orariilor; g) proiectele ce se înaintează desbeterii Consiliului general și ținerea cancelariei acestui consiliu pe timpul cât funcționează; h) măsuri de igienă școlară.

Biuroul C, a) Ordonanțarea personalului și a materialului părții, ce privește divisia, ținerea condicelor anilor de serviciu cu regularea dreptului gradațiunilor, și liberarea de certificate privitoare; b) verificarea statelor și actelor justificative, cu urmărirea trimiterii acestora din urmă la timp; c) reținerile de absențe, amenzi și contul economiilor datorite casei pensiunilor, ce se vor înainta prin contabilitate acestei case conform legii; d) taxele de școală și examene în general; e) dotările școlare și condicile speciale ale dotărilor (partizi de

inventarii): f) mandarea fondului de reparațiuni sau întreținere ale localurilor școlare după studiul și repartitia serviciului arhitectonic; h) închirieri; i) biourul alcătuiește proiectul de budget al părții privitoare și lista cererilor de sporuri și modificări; recipisele pe valori se înaintează în păstrarea Contabilității.

Circulările și decisiunile ministeriale se lucrează după natura lor în birourile respective.

Art. 12. Personalul direcției învățământului primar este cel următor:

Un director
 Un șef de divizie clasa I
 " " " " " II
 Trei șefi de biou clasa I
 " " " " " II
 " ajutoare clasa . . . I
 " " " " . . . II
 Un arhivar-registrator .
 " " ajutor

VII. Direcția învățământului secundar și superior. Institutele și depozitele de cultură și serviciul Cultelor

Art. 13. Această direcție cuprinde două diviziuni :

A. Divizia învățământului secundar, profesional și privat.

B. Divizia învățământului superior cu institutele și depozitele de cultură și serviciul cultelor.

Art. 14. Prima divizie are trei bioururi după tipurile mai sus specificate. a) Biourul personalului, b) Biourul controlului didactic, c) Biourul ordonanțării.

În vedere cu cadrul învățământului secundar, prin aceste bioururi se administrează toate scoalele de cultură umanitară, clasică sau reală, institutele pedagogice, seminariile, scoalele profesionale inferioare, Azilul și Orfelinatul, institu-

tele de învățămînt privat și afacerile scoalelor române din străinătate.

Divizia II are patru birouri :

Biuroul A. a) Personalul învățămîntului superior in genere cu registrul de calificațiuni și mișcarea culturii înalte ; b) cursurile facultății (prospecte), c) lucrările institutelor speciale, publicațiunile acestora în țară și străinătate ; d) diplomele ; e) cestiunile relative la regulamentele facultăților, f) statistica universitară g) și avisele consiliilor universitare.

Biuroul B. a) Ordonanțarea personalului și materialului învățămîntului superior, a institutelor și depositelor de cultură cu cele-lalte sarcine ale biuroului de ordonanțare.

Biuroul C. a) Cultele: Personalul monahal, cestiunile relative la administrația eparchiilor, statistica cultelor. b) Inventariile averilor bisericesti și monastirești distribuirea pensiunilor mensuale, a sării și lemnelor monastirești, lucrărilor privitoare la Sf. Sinod și ceremoniile bisericesti.

Biuroul D. a) Ordonanțarea personalului și a materialului părții cultelor ; b) repartizarea și mandarea fondurilor de reparațiuni sau întrețineri materiale ale sfintelor locașe, după studiul și avisul serviciului arhitectonic ; c) lucrările comisunii pentru restaurarea monumentelor istorice și ordonanțarea cheltuelilor relative ; d) proiectul de buget al părții cultelor și celelalte însărcinări prevăzute la biurourile de ordonanțare

Personalul acestui serviciu :

- 1 director ;
- 1 șef de divizie clasa I al învățămîntului superior ;
- 1 șef de divizie clasa II al învățămîntului secundar ;
- 4 șefi de birouri clasa I ;
- 3 „ „ „ „ II ;
- 3 ajutoare clasa I ;
- 4 „ „ „ II ;
- 5 copişti ;
- 1 archivar-registrator ;
- 1 archivar-ajutor.

VIII. Divisia contabilității

Art. 15. În capul comptabilității ministerului este un șef de divizie cu următoarele însărcinări :

a) Contrasemnarea tuturor mandatelor, ce vin de la diferitele servicii ale ministerului, cu controlul emiterii lor regulate și examinarea actelor justificative spre a fi conforme cu legea; b) supravegherea înregistrării regulate și expeditivă a mandatelor, a liberării și expedierii lor titularilor; c) observarea ținerii în perfectă ordine a partizanilor cu încheierea situațiilor lunare și a comptului definitiv al cheltuelilor; d) prezentare de situațiuni la cereri; e) încheierea totală a proiectului de buget, venituri și cheltueli după cifrele și notele primite de la direcțiunile scoalelor și cultelor; f) lucrările pentru deschiderea de credite, potrivit notificărilor și explicațiilor date de direcțiuni; g) comptabilitatea fondurilor particulare și a donațiilor administrate de minister, cu registrele lor speciale; h) lucrările în legătură cu administrația casei scoalelor; i) păstrarea garanțiilor și a valorilor în genere cu registrul lor anume.

Șeful de divizie este asistat de un ajutor și serviciul cuprinde trei biurouri :

Biuroul I. Controlul mandatelor, corespondența, creditele, fondurile administrate de minister, registrele valorilor.

Biuroul II. Înregistrarea mandatelor, liberarea lor celor în drept și expediarea prin serviciul respectiv.

Biuroul III. Ținerea partizilor, situațiunile, încheierea compturilor.

Personalul divisieii :

- 1 șef de divizie;
- 1 sub-șef de divizie;
- 3 șefi de biurouri clasa 1;
- 3 ajutoare clasa I;
- 3 " " II;
- 3 copişti;
- 1 archivar-registrator.

IX. Serviciul arhitectonic

Art. 16. Serviciul arhitectonic al ministerului este îndatorat a) a constata în fie-care an starea localurilor școlare, a edificiilor bisericești, a institutelor în genere pendinte de minister și a referi la timp oportun asupra modului lor de întreținere și a reparațiilor sau îmbunătățirilor ce reclamă ; b) a studia cererile de reparațiuni și devizele trimise de autoritățile școlare sau bisericești, dându-și avisul asupra-le; c) a revizui contractele de antreprisă și contractele cu arhitectii particulari, d) a întocmi condițiunile speciale, e) a verifica situațiunile clădirilor din nou și a emite mandatele de plată ce se supun la semnătura ministrului sau secretarului general ; f) a inspecta șantierele clădirilor contractate de minister și a raporta de urgență la ori-ce abatere de la contract sau de la condițiunile stabilite ; g) a supraveghia efectuarea lucrărilor în regie h) a elabora programe de clădiri școlare; i) a lucra schițe, planuri, devize, etc. pentru lucrările ce se vor găsi cu cale a fi direct conduse de serviciul administrației centrale; k) a da planuri de mobilier școlar și instalațiuni de aparate casnice la internate, etc. ca acestea să fie în curent cu progresul industriei și construite după principiile igienice și didactice ; l) a întocmi planuri tip pentru diverse genuri de școli, m) și a le trimite autorităților ce vor interveni la minister pentru asemenea planuri.

Pentru fie-care lucrare din nou, condusă de serviciul central arhitectonic, se va plăti o tantiemă de $1\frac{1}{2}\%$ din costul lucrării pentru planuri și conducere, din care sumă se va acoperi toate cheltuelile personalului din biurou sau personalului extra-ordinar angajat, afară de conductorii, ce se vor plăti deosebit.

Personalul de serviciu se compune precum urmează :

- 1 Șef arhitect,
- 1 Arhitect-ajutor,
- 1 Arhitect-inspector,

- 1 Șef de birou clasa I,
- 1 Ajutor clasa I,
- 1 Ajutor clasa II și archivar,
- 1 Desemnator,
- 2 Copiști.

X. Fixarea remunerarilor

Art. 16. Remunerariile personalului de serviciu al administrației centrale se fixează ast-fel :

	pe lună lei
Secretarul general	900
Directorul	700
Șeful de divizie clasa I	600
Șeful de divizie clasa II	450
Șeful diviziei Contabilității	700
Sub șeful diviziei contabilității	450
Șef de birou clasa I	450
Șef de birou clasa II	300
Ajutor de clasa I	250
Ajutor de clasa II	200
Archivar-registrator	300
Archivar-ajutor	200
Copist	120
Șef architect	1000
Architect ajutor	600
Architect inspector	700
Desemnatorul	300

XI. Dispozițiuni generale

Art. 17. a) Șeșe ore de lucru în birou sunt obligatorii; b) fiecare serviciu are condica de prezență a funcționarilor; c) absențele nemotivate se rețin cu analogie; d) în cas de urgență, chemarea în ore extra-ordinare e obligatorieă dupe ordinul dat de șefii de servicii.

e) Ortografia corespondenței și a lucrărilor va fi aceea a Academiei române.

f) Funcționarii superiori, șefii de biou rou clasa I și ajutoarele clasa I au dreptul la un congediu de 20 zile pe an în ordinea ce se va stabili de șeful de serviciu, având aprobarea Secretarului general.

XII. Statistica institutelor de învățământ și cultură, ce are să fie în regatul României

Cu această întocmire e să se administreze în starea de azi a învățămîntului :

a) 2383 școli primare rurale cu 2463 de învățători și învățătoare;

b) 224 școli primare urbane cu 1220 clase și 1109 institutori și institutoare;

c) 66 școli secundare: Clase

1 școală normală de Institutori cu	4	}	cu 838 profesori, profesoare, maestri și maestre
4 școli normale de învățători . cu	20		
3 școli normale de institutori . „	16		
16 gimnasil clasice „	66		
11 gimnasil reale „	39		
11 licee „	92		
8 seminarii „	38		
8 externate secundare de fete . „	42		
4 școli profesionale de fete . . „	13		

d) 2 Institute filantropice cu 13, și 43 de profesori, profesoare, institutori, institutoare, maestri și maestre;

e) 2 Universități cu 9 facultăți și cu 116 profesori;

f) 2 Școli normale superioare cu 17 profesori, maestri de conferințe și repetitori;

g) 23 Institute științifice cu 90 directori, șefi de clinică, asistenți, experți-chimici, etc;

h) 4 Școli de bele-arte : școli de pictură și sculptură și școli de muzică cu 20 clase și 40 profesori;

i) 10 Stabilimente și depozite de cultură cu 60 persoane administrative: directori, preparatori, custozi, asistenți, etc.

In resumat;

Școli și institute, etc.	Clase	Personal
2816	1583	4776

Internate :

La scoala normală de institutori	102 elevi
„ scoalele normale de învățători	340 „
„ școalele normale de institutoare	335 eleve
„ Internatele liceelor	266 elevi
„ Internatele școalelor normale superioare	34 „
„ Internatele facultății de teologie	20 „
„ Seminarii	508 „
„ Orfelinatul de băeți	50 „
„ „ Asilul „Elena Doamna“	390 eleve
	Total 2049

cu 384 persoane administrative și de serviciu.

Culte :

Eparchii : 8.

Parochii : 267 urbane, 2734 rurale.

Biserici ale Statului : 191.

Monastiri : 56, cu 2803 monahi și monahii.

Ministru T. Malorescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

L E G E

ASUPRA INSTRUCȚIUNII¹.

Dispozițiuni generale.

Art. 1. Instrucțiunea se împarte în publică și privată.

Art. 2. Instrucțiunea publică se împarte în primară, secundară și superioară.

Art. 3. Instrucțiunea primară cuprinde : școalele primare din comunele rurale și urbane.

Art. 4. Instrucțiunea secundară cuprinde : liceele și gimnasiile clasice și reale, seminariile, școalele normale primare pentru prepararea învățătorilor și învățătoarelor, a institutorilor și institutoarelor, școalele profesionale și externatele secundare.

Art. 5. Instrucțiunea superioară cuprinde : facultățile de teologie, de filosofie și literă, de științe, de drept, de medicină.

¹ Asupra acestei legi s'a făcut o dare de seamă în No. 1, anul curent, al acestei reviste „Lumină p. toți,” de Eniū Bălțeanu.

Art. 6. Instrucțiunea primară elementară este obligatoare și gratuită, după cum se legiuiește la partea I, cap. II, secțiunea I din prezenta lege.

Art. 7. Corpul învățător se împarte în patru grade :

- 1) Învățători sau învățătoare pentru școalele primare rurale ;
- 2) Institutori sau institutoare pentru școalele primare urbane ;
- 3) Profesori de școale secundare ;
- 4) Profesori de facultăți.

Art. 8. Administrațiunea centrală a instrucțiunii se esercită după regulile și în marginile mai jos prescrise :

- a) De ministrul instrucțiunii ;
- b) De consiliul permanent al instrucțiunii ;
- c) De consiliul general al instrucțiunii.

PARTEA I

Despre administrațiunea și organizarea instrucțiunii

CAPITOLUL I

DESPRE ADMINISTRAȚIUNEA CENTRALĂ

SECȚIUNEA I

Despre ministru și consiliul permanent al instrucțiunii

Art. 9. Ministrul este autoritatea supremă a instrucțiunii publice și private.

Art. 10. Ministrul exercită autoritatea sa prin mijlocirea consiliului permanent al instrucțiunii.

Art. 11. Consiliul permanent se compune de ministrul instrucțiunii, președinte, și de cinci membri, dintre cari unul va fi vice-președinte.

Art. 12. Membrii consiliului se numesc de Rege după recomandățiunea ministrului.

La împlinirea fiecărui period de cinci ani se vor schimba câte doi dintre membri ; altmintrelea membrii consiliului nu se pot schimba de cât după raportul motivat al Consiliului de miniștri către Rege.

Art. 13. Membrii consiliului se vor alege dintre foștii sau actualii profesori cari vor avea cinci ani de servicii publice, și dintre alte persoane cari se vor fi distins în sfera instrucțiunii.

Art. 14. Consiliul va fi consultat, sub clausă de nulitate, însă cu reserva dreptului de veto al ministrului, asupra tuturor cesțiunilor relative la administrațiunea și direcțiunea instrucțiunii publice și private.

Toate decisiunile ministrului, trecute prin consiliu conform dispozițiunii de sus, vor purta formula „auzind pe consiliul permanent al instrucțiunii.“

Art. 15. Consiliul are și atribuțiuni judiciare; el se va pronunța, în ultima instanță, asupra recursurilor făcute în contra decisiunilor date de consiliile academice.

Art. 16. Părerile și decisiunile consiliului nu vor fi executorii de cât după ce vor fi încuviințate de ministru.

În cas de revocare a unui profesor, decisiunea consiliului permanent nu se va pune în lucrare de cât după ce se va întări prin decret regal, conform art. 403.

Art. 17. Consiliul, în exercițiul atribuțiunilor sale contencioase, nu va putea fi preșezut de ministru. În acest cas va presida vice-președintele, sau în lipsă cel mai vechiu dintre membri.

Ministrul cu toate acestea va putea asista la desbatere și a da lămuririle ce va judeca.

Art. 18. Consiliul, în ceia ce privește cărțile didactice, va propune ministrului concursuri pentru elaborarea lor, deșigându-se premii din fondurile bugetului instrucțiunii pentru stimularea bărbaților capabili, deosebit de beneficiile din vânzarea acelor cărți, cari se vor deșige de consiliul permanent după cazuri.

Consiliul va chema în sinul seu pentru consultare doi profesori de gimnasiai sau de facultăți speciale asupra materiei, și va judeca definitiv acele concursuri.

Art. 19. Părerile și decisiunile consiliului permanent se dau după majoritatea voturilor. Minoritatea va fi datoare să-și dea opiniunea motivată. Consiliul nu va putea funcționa cu mai puțin de trei membri prezenți.

Art. 20. Nică o modificare nu se va putea face la programele în ființă fără a se observa cele următoare :

1) Asupra modificării ce el ar socoti de trebuință a se face programei în vigoare, consiliul, cerând mai întâi opiniunea tuturor consiliilor scolare, va elabora noul proiect de programă ;

2) Consiliul permanent va supune acest proiect de programă, însoțit de observațiunile sale și de opiniunile consiliilor scolare, la esaminarea consiliului general al instrucțiunii ;

3) Programa aprobată de două treimi ale acestui din urmă consiliu, se va trimite ministrului, care o va supune la aprobarea Regelui.

Art. 21. Consiliul va face, la finele fie căruia an, o espunere generală de starea și trebuințele instrucțiunii publice, care se va supune ministrului spre a se comunica consiliului general.

SECȚIUNEA II

Despre consiliul general al instrucțiunii

Art. 22. Consiliul general se compune :

1) De un președinte care va fi ministru, iar în absența acestuia unul din membrii consiliului general delegat de ministru ;

2) De trei învățători rurali numiți de Rege după propunerea ministrului ;

3) De trei delegați ai învățămîntului primar numiți de Rege după o listă de noë institutori, aleși câte trei de corpul didactic al scoalelor primare din București, Iași și Craiova ;

4) De doi delegați ai școlilor normale primare numiți de Rege din lista delegaților acestor școli, aleși de corpul profesoral al lor, câte unul de fiecare școală normală primară ;

5) De un revizor școlar din Dobrogea, numit de Rege ;

6) De doi delegați ai liceelor reale numiți de Rege din lista delegaților acestor licee, compuse din câte doi profesori aleși din corpul profesoral al fiecărui liceu real ;

7) De trei delegați ai liceelor clasice numiți în modul prevăzut la Numărul 6 ;

8) De trei delegați ai universităților, numiți de Rege din o listă de șase profesori aleși de corpul profesoral al celor două universități, câte trei de fiecare universitate.

Art. 23. La împlinirea fiecărui period de șapte ani se vor face alegeri și numiri noi, conform celor prescrise prin articolul precedent.

Aceleași persoane vor putea fi alese și numite pentru următorul period septenal.

Incetând a funcționa veri-unul din membrii consiliului general în decursul perioadei septenale, Regele îl va înlocui cu un alt membru din listele prevăzute la articolul precedent, sau prin numire directă în cazul prevăzut la No. 2 și 5 de mai sus.

Art. 24. Funcțiunile membrilor consiliului general sunt gratuite. Membrii cari nu vor fi rezidenți în București vor primi diurnă de un galben pe zi pe cât va dura sesiunea consiliului, și deosebit cheltuielile transportului.

Art. 25. Consiliul general de instrucțiune se va aduna în sesiune ordinară odată pe an, timp de cel mult trei săptămâni, cu începere de la a 4-a Duminică înaintea Duminicii Paștelor.

El mai poate fi convocat de ministru în sesiune extra-ordinară la ori-ce altă epocă. Durata unei sesiuni extra-ordinare nu va fi mai mare de două săptămâni.

Art. 26. Pentru fiecare sesiune, ministrul instrucțiunii publice va de-

lega trei membri din consiliul permanent, cari vor asista la deliberațiunile consiliului general și vor lua cuvîntul de câte ori vor judeca de trebuință; ei nu vor lua parte la vot.

Art. 27. Ședințele consiliului general nu vor fi publice.

Art. 28. Consiliul general va fi consultat asupra tuturor chestiunilor cari au raport la întinderea și îmbunătățirea instrucțiunii.

Art. 29. La începutul fiecărei sesiuni, ministrul instrucțiunii va comunica consiliului general toate chestiunile relative la instrucțiune, cari vor fi fost mai dinainte discutate și pregătite în consiliul permanent.

Art. 30. Consiliul general, la finele fiecărei sesiuni, va prezenta ministrului un raport prin care va rezuma rezultatul deliberațiunilor sale.

Acest raport precum și procesele verbale, ce se vor încheia pentru fiecare ședință, se vor publica prin jurnalul instrucțiunii său prin „Monitor.”

CAPITOLUL II

DESPRE ORGANISATIUNEA INSTRUCȚIUNII PRIMARE

SECȚIUNEA I

Despre obligațiunea instrucțiunii

Art. 31. Instrucțiunea elementară este obligatoare pentru toți copiii de amîndouă sexele începînd de la opt până la doi-sprezece ani împliniți ai etății în comunele urbane; iar în comunele rurale de la nouă până la cinci-sprezece ani.

Art. 32. Instrucțiunea obligatoare va cuprinde următoarele obiecte de studiu: citirea și scrierea, catechismul, noțiunile de igienă, de gramatică, de geografie, de istoria țării, de drept administrativ al țării, cele patru lucrări din aritmetică, sistema legală a măsurilor și a greutateților.

Art. 33. Se apără de îndatorirea de a trimite pe copii la școală publică acei cari vor dovedi că le dau învățatură acasă sau în verii-un institut privat.

Art. 34. Nu se poate lua un copil de la școală mai înainte de a fi dobândit din partea învățătorului un certificat de cunoștințele cuprinse în art. 32 de mai sus.

Art. 35. Nici o cauză împedecătoare nu poate dispensa de îndatorirea instrucțiunii obligatoare impusă prin art. 32, de nu va fi judecată și recunoscută ca atare de consiliul municipal său comunal.

Art. 36. Când părintele, tutorele sau stăpînul va lăsa pe copii a lipsi de la școală fără motiv legal, și nu-î va trimite trei zile după avertismentul ce va primi de la învățător, acesta sau revisorul ori sub-revisorul va înștiința îndată pe consiliul local al comunei, care va

supune pe părinte, tutore sau stăpân la o amendă de douăzeci de bani la orașe și zece bani la sate pentru fiecare zi de lipsă.

Amenda se va plăti în bani sau în lucru pentru comună. In cas de recidivă ea va fi îndoită.

Art. 37. Nici un maeștru, industriaș, arendaș, orî stăpân, nu va primi în serviciul seu un copil mai mic de doi-sprezece ani, de cât după ce i se va arăta certificatul de învățatură, sub osândă de a se supune de către consiliul local la o amendă de una sută lei și la îndatorirea de a trimite și a ține pe copil în școală până la al patru-sprezecelea an.

Art. 38. Amenda prescrisă prin articolele precedente se va împlini, de va cere trebuința, prin autoritățile administrative după cererea consiliului comunal.

Art. 39. Toate amenzile se vor vărsa în casa comunală în favoarea școlăii.

Art. 40. Preotul comunei său, în oraș, preotul de suburbie, sau autoritatea însărcinată cu ținerea actelor civile, va comunica, în cea dintâi lună a fiecărui an, învățătorului respectiv o listă de toți copiii ocolului său cari au împlinit, în acel an, etatea de opt ani. In acea listă se va arăta numele copilului, satul său orașul, suburbiul, numele familiei, anul și ziua nașterii.

Această listă va servi învățătorului spre a-i face cunoscuți pe copiii cari trebuiesc a fi adstrinși la învățatura obligată.

Art. 41. La fie-care trecere a revisorului său sub-revisorului se vor examina aceste liste, și se vor controla măsurile ce se vor fi luat.

Art. 42. Instrucțiunea obligatoare este în sarcina Statului într-un tot ceiace privește: 1) Personalul învățător, administrator și domestic; 2) Subvențiunea pentru material de școală, cărți, hârtie, etc., la copii cei fără mijloace; și în sarcina comunelor, cât pentru local, mobile și lemne de încălzit.

In cas când școala ar avea mijloace proprii provenite din donațiuni, legături, etc., acelea vor fi afectate la întreținerea școlăii, însă numai spre a comunei ușurare de sarcinile ce i se impun prin articolul precedent.

Art. 43. Comunele îndeplinind sarcinile impuse lor pentru învățatura obligatoare prin art. 42 vor putea să înființeze școlae cu învățaturi mai distinse.

SECȚIUNEA II

Despre organizațiunea instrucțiunii primare

§. I. Școlaele primare de băieți din comunele urbane

Art. 44. In toate comunele urbane se va stabili câte una sau mai multe școli primare.

Art. 45. Școala primară urbană are 4 clase. Când numărul școlărilor va trece peste 60 în o clasă, se va putea înființa o clasă divizionară. Vor fi atâți institutori câte clase sunt.

Art. 46. Directorul școlăii primare va avea îndatorirea executării legii pentru obligațiunea impusă părinților, tutorilor și celorlalți de a trimite pe copii la școală.

Art. 47. Institutorii vor ținea școală în toate zilele afară de Duminică și serbătorii dominicale sau naționale.

Art. 48. Vacanțe vor fi: la Crăciun de la 24 Decembrie până la 7 Ianuarie inclusiv; la Paște 15 zile; vacanțele mari Iulie și August.

Această dispozițiune se aplică și la toate școlăle secundare.

Art. 49. Se va ține în fie-care clasă un examen general la sfârșitul anului școlar, adică în luna lui Iunie.

După examenul clasei a patra, trecut cu succes, se va da un certificat absolutoriu. Toate certificatele despre absolvirea unei școlă, *atât primare, cât și secundare*, vor cuprinde nota medie a fie-cărui obiect de studiu din ultima clasă, nota purtării, precum și numărul de clasificare al elevului sau elevei.

Art. 50. Institutorii sunt datorii a ține în cea mai bună regulă registrele și cataloagele prescrise prin regulamente.

Art. 51. La fiiiul anului școlar fie-care institutor va face către revisor un raport general despre starea și trebuințele școlăii.

Art. 52. Institutorii nu vor permite în școală alte cărți de cât cele autorizate de consiliul permanent al instrucțiunii.

Art. 53. Copii cari intră în școală se vor înscrie într'un registru special, în care se va trece numele, pronumele, etatea, religiunea, naționalitatea și locuința lor și a părinților, tutorilor sau corespondenților.

Ei vor fi aduși de părinții sau tutorii lor, și vor presenta actul de naștere și certificat de altoiu sau dovadă că au zăcut de vârsat.

Copiii cari nu sunt domiciliați în orașul unde se află școală, vor avea un corespondent în acel oraș.

Art. 54. Nu se vor primi în școală copii mai mici de șapte ani.

Art. 55. Institutorii vor aplica copiilor numai pedepsele prevăzute prin regulamente speciale.

Art. 56. Fiecare institutor va raporta municipalității despre toate lipsele materiale ale școlăii.

Revisorul va stărui pentru îndestularea lor și, cerând trebuința, va raporta ministrului.

Art. 57. Revisorul se va putea adresa și d'adrechtul la municipalitate spre a-î atrage atențiunea asupra orî-cărui neregularități sau trebuințe ce s'ar ivi.

Art. 58. În înțelegere cu institutorul său cu celelalte autorități, mu

nicipalitatea va îngriji ca toți copiii ajunși în etate de opt ani să intre în școală.

Art. 59. Obiectele de studiu ale scoalelor primare, peste cele obligatoare prescrise prin art. 32, se vor delege de minister în forma determinată prin art. 14.

Religiunea se va putea preda la scoalele primare de un preot numit de minister după recomandarea chiriarchului.

Duminica și serbătorile cele mari toți școlarii se vor aduna dimineața la școală și se vor conduce la biserică de director sau de câte un institutor.

Pe cât se va putea școlarii vor forma corul bisericii.

§ II. Scoalele primare de fete de prin orașe

Art. 60. În toate comunele urbane se va stabili una sau mai multe școli primare de fete, deosebite de cele de băieți.

Art. 61. Fiecare școală va avea patru clase și tot atâtea institute deosebite dintre care una va fi directoare.

Art. 62. Directoarea va trebui să aibă șederea în localul școlii și, dacă va fi loc, și celelalte institute.

Art. 63. Directoarea va avea în această calitate administrațiunea școlii.

Art. 64. Articolele 45 până la 59 inclusiv sunt de o potrivă aplicabile și la școalele de fete de prin orașe.

§ III. Scoalele primare de băieți și de fete din comunele rurale.

Art. 65. În fiecare comună rurală se va institui cel puțin o școală primară cu un învățător. Cursul în aceste școli va fi de cinci ani.

Art. 66. Ministrul instrucțiunii publice, prin decizie dată în forma prescrisă la art. 14, asupra cererii a două comune, va putea să le permită a avea o singură școală.

Art. 67. În comunele cele mari și populate, pe lângă școala comună de băieți, se va înființa și o școală separată de fete.

În celelalte comune școala comună va servi atât pentru băieți cât și pentru fete.

Art. 68. La școalele comunale speciale pentru fete, sau la celelalte școli mixte, se va da fetelor aceleași învățături ca și la băieți, cu adăugire de lucru de mână.

Art. 69. În școalele mixte comunale nu se vor ține fete de cât până la etatea de 12 ani.

Dacă școala va poseda două săli, una va fi destinată exclusiv fetelor; fiind o singură sală, fetele vor ocupa o parte deosebită a școlii.

Art. 70. Cursul obligatoriu în școlile rurale va fi de la Sf. Dumitru până la Sf. Petru, însă în acest timp învățătorul, în afară de vacanțele de la Crăciun și de la Paște, va mai da vacanță de câte 10 zile pentru fie-care fel de muncă a pământului dupe regiuni, peste tot maximum 30 de zile.

Art. 71. Comitetul comunal și sub-revisorul vor priveghia ca învățătorul, afară de aceste vacanțiuni, să nu țină școala închisă, ori cât de mic ar fi numărul copiilor ce o ar frecuenta.

Art. 72. Duminica și sărbătorile cele mari, toți copiii și fetele se vor aduna la școală dimineață și se vor duce de învățător la biserică, unde se vor ține în bună regulă în timpul serviciului divin.

Art. 73. Invățătura religioasă se va da copiilor, pe cât se va putea, de către preotul comunei.

Art. 74. Se va face un examen general la sfârșitul anului școlar.

Art. 75. Dispozițiunile art. 51 până la 58 se aplică și la școlile primare rurale.

SECȚIUNEA III

Despre administrarea specială a instrucțiunii primare.

§ I. Despre revisori și sub-revisori.

Art. 76. Pentru fie-care județ sau două se vor numi un revisor și dupe trebuință, mai mulți sub-revisori.

Art. 77. Fie-care revisor va avea dreptul de control asupra sub-revisorului din circumscripțiunea sa.

Art. 78. Revisorii și sub-revisorii vor avea misiunea de a inspecta școlile din circumscripțiunea lor.

Art. 79. Fie-care școală publică sau privată va avea un registru special, în care se va înscrie în scurt rezultatul revisiunii.

În urma fie-cării inspecțiuni, revisorul sau sub-revisorul va înscrie în acel registru data și resumatul observațiilor sale.

La a doua revisiune va vedea dacă s'a făcut sau nu îmbunătățire.

Art. 80. Registrul de inspecțiune al fie-cării școlae va rămânea în arhivul școlii.

Acest registru șnuruit și sigilat va sta înfapt pe masa cancelariei învățătorului sau institutorului și va fi vizibil pentru orî-cine, afară de școlari.

Nu vor putea însă înscrie întrînsul de cât persoanele ce au misiunea de a inspecta instrucțiunea.

Art. 81. Despre fie-care inspecțiune revisorul va trimite ministerului

un raport; asemenea vor urma și sub-revisorii către revisorii respectivi.

Art. 82. Cu cincei-spre-zece zile înainte de finele anului școlar, revisorii vor trimite ministrului raport pe larg despre starea și populațiunea școalelor din circumscripțiunea fie-căruia, în raport cu numărul copiilor veniți în etate de a primi învățătura obligatoare, precum și despre ori-ce alte observațiuni vor fi putut face în cursul anului.

Art. 83. Revisiunea școalelor în genere se poate face și extraordinar de ori-ce altă persoană anume însărcinată de minister.

Art. 84. Deosebit, institutorul clasei superioare a școalelor primare va avea o constantă priveghiare asupra celor-l'alți institutori ai școlii sale, și la trebuință va raporta.

§ II. Despre comitetele comunale și municipale de instrucțiune

Art. 85. În fie-care comună unde se află școală primară, consiliul comunal va fi comitet școlar.

Din acest comitet va face parte și unul din preoții comunei care nu va fi învățăor la acea școală, și unul sau două notabili din comună, desemnați de ministru.

Art. 86. Comitetul școlar va avea sub nemediata sa priveghiare asupra școlii comunale.

El va face observațiunile necesare învățătorului comunei, când s'ar abate de la datoriile sale, când nu ar ține școală pe tot timpul pres-cris, când ar avea purtare necuviincioasă în comună, sau când s'ar arăta în ori-ce mod nedemn de misiunea sa.

Dacă aceste observațiuni rămân fără efect, comitetul școlar se va adresa la revisor spre a cere îndreptare.

Art. 87. Localul și lucrurile școlii comunale se află sub priveghia-rea și răspunderea învățătorului și comitetului școlar.

Art. 88. Comitetul îngrijește ca toți copiii să meargă la școală conform regulilor din această lege.

Art. 89. Funcțiunea membrilor comitetului școlar este gratuită și ține cât și calitatea lor de membri ai consiliului comunal.

Art. 90. În toate orașele consiliul municipal, în raport cu școalele primare din acel oraș, va fi comitetul școlar.

Art. 91. Comitetele municipale vor avea aceleași drepturi ca și cele comunale, și vor exercita aceleași atribuțiuni.

CAPITOLUL III

DESPRE ORGANISAREA INSTRUCȚIUNII SECUNDARE

Dispozițiuni generale

Art. 92. Se vor institui gradat gimnasiile clasice sau reale în fie-care capitală de județ.

În capitale mai mari vor fi licee clasice și reale.

Art. 93. Liceele clasice vor fi de opt clase. Gimnasiile vor cuprinde patru clase.

Art. 94. Învățăturile propuse într'un gimnasiu vor fi tot acele ce se propun în cele d'întîiu patru clase ale liceului.

Art. 95. Testimoniile de învățăturile gimnasiale nu se pot da de cât de autoritățile instrucțiunii publice și după formele prescise în prezentul cap.

SECȚIUNEA I

Despre gimnasiile și licee*§ 1 Administrațiunea specială*

Art. 96. Fie-care gimnasiu și liceu va avea un director, un consiliu gimnasial și alți împliegați și oameni de serviciu.

Art. 97. Profesorii titulari din fie-care clasă vor alege la câte două ani pe unul dintr'înșii ca profesor ordinar diriginte.

Profesorul ordinar dintr'o clasă nu poate fi ales în aceeași calitate în altă clasă.

Profesorii ordinari vor constitui consiliul școlar sub președenția directorului.

Art. 98. Directorul va avea o cancelarie a sa compusă ; la gimnasiu, de un secretar ; la liceu, de un secretar și un ajutor.

Art. 99. Directorul are dreptul de priveghiare și control atât asupra școlărilor, cât și asupra profesorilor ; el este însărcinat cu aplicarea exactă a programelor, a legilor și regulamentelor școlare.

El are inspecțiunea bibliotecii, a cabinetului de fizică sau de istoria naturală, precum și a altor colecțiuni.

Art. 100. La finele fie-cărui an școlar, directorul va face către minister un raport de starea gimnasiului său a liceului.

Art. 101. Consiliul școlar se va aduna cel puțin la cinci-spre-zece zile o dată.

El se va aduna extraordinar ori de câte ori se va convoca de director.

Art. 102. În aceste conferințe directorul va comunica consiliului ordinele sau instrucțiunile primite și se va chibzui asupra modului de a le aplica.

Se vor pronunța pedepsele disciplinare în casurile și după modul prevăzut în această lege; se va discuta asupra defectelor sau necuviințelor ce se ivesc în vr'o clasă și asupra modului de a le îndrepta.

Art. 103. Hotărârile consiliului relative la aplicarea pedepselor disciplinare, în limitele legii, la măsurile de simplă procedură câte se iaș spre executarea programelor, ordinelor și regulamentelor, se vor executa de director fără altă aprobare; când însă directorul este de opinie diferită, sau crede că consiliul a trecut peste competența sa, va opri executarea hotărârii și va raporta ministerului care se va pronunța asupra cestiunii.

Art. 104. Toate hotărârile consiliului cari vor avea un caracter reglementar, se vor supune la aprobarea ministerului.

Art. 105. Hotărârile consiliului se iaș după majoritatea voturilor. În cas de paritate, votul directorului va avea preponderanță.

Art. 106. Hotărârile consiliului se vor trece într'un protocol; minoritatea își va însemna opiniunea sa motivată.

Art. 107. Consiliul școlar, ca corp consultativ, va răspunde la toate cestiunile cari i se vor pune de minister.

El are asemenea dreptul de a propune ministerului modificările sau îmbunătățirile ce ar crede de folos.

Art. 108. Profesorii fie-cării clase vor forma conferința sub președenția profesorului ordinar.

Art. 109. Această conferință se va aduna de câte ori trebuința va cere, convocată de profesorul ordinar sau de-a-dreptul, sau după cerea a două din profesori.

Art. 110. Atribuțiunile acestor conferințe vor fi relative la studii și disciplină.

Art. 111. În ceea-ce privește disciplina, profesorul ordinar va conferi cu cei-l'alți profesori, spre a menține ordinea în clase, spre a pronunța în marginele determinate prin această lege, pedepsele disciplinare, pe cari profesorul ordinar le va executa, și spre a lua ori-ce măsuri de îmbunătățire, pe cari profesorul ordinar le va comunica consiliului.

Art. 112. În ceea-ce privește studiile, conferința se va ocupa a armonisa diferitele lecțiuni ale clasei, va alege pe școlarii de premiat și i va clasifica, va hotări promoțiunile școlarilor dintr'o clasă într'alta.

Profesorul ordinar va comunica directorului toate aceste lucrări, precum și cataloagele profesorilor și ori-ce alte acte ale clasei.

Art. 113. Obiectele clasei, modelurile de desen și altele sunt puse sub priveghierea profesorului ordinar.

§ II. Obiectele de studiu

Art. 114. În fiecare clasă vor fi mai mulți profesori titulari, și de va cere trebuința, și profesori divisionari.

Nu se va putea însărcina un profesor cu mai mult de cinci-zece scolarî; cînd aceia vor fi mai mulți se vor crea în acea clasă divisiuni, cari vor fi încredințate la profesori divisionari.

Art. 115. Învățaturile ce se cuprind în liceul clasic sunt: religiunea, limbile română, latină, elenă, francesă, italiană și germană; aritmetica raționată, sistema legală a măsurilor și greutateilor, elemente de ținerea registrelor; geometria, algebra, trigonometria; istoria naturală, elemente de fizică și chimie; istoria generală și istoria românilor; cosmografia, geografia statistică; elemente de filosofie și retorică; *elemente de economia politică și dreptul administrativ*; muzica vocală; gimnastica.

Art. 116. Programa specială a studiilor din liceele clasice este determinată de consiliul general al instrucțiunii.

Înăuntrul acestei programe, fiecare profesor va forma programa analitică a materiilor ce le propune, pe clasă și pe an scolar, notând în registrul de prezență subiectul fiecărei lecțiuni.

Art. 117. Toate limbile sunt facultative, afară de cea elenă, francesă și latină; toate celelalte învățături vor fi obligatorii.

Art. 118. La finele anului scolar, fiecare profesor titular va trimite, prin director, la minister programa detaliată a cursului său pentru anul viitor.

Ministrul, în consiliul permanent, examinând, și modificând, de va fi trebuință, aceste programe, le va publica în fiecare gimnasiu sau liceu împreună cu programa generală a învățaturilor.

§ III. Despre admisiunea scolarilor, disciplină și examen

Art. 119. Un scolar nu se va admite în gimnasiu dacă nu va avea tateea de 10 ani cel puțin și cunoștința claselor primare.

Art. 120. Scolariî cu atestate de la scoalele publice vor fi înscriși fără alt examen. Pentru înscrierea celorlalți scolarî se va dispune prin regulament.

Art. 121. Junele care va voi să intre într'o clasă superioară fără să fi trecut prin cele inferioare, va fi supus unui examen de învățaturile acestora înainte unei comisii compusă de profesorii claselor inferioare, sub președința directorului.

Art. 122. Cînd un scolar se strămută de la un liceu sau gimnasiu la un altul, va trebui să presinte un atestat de studiile urmate, spre a se așeza în clasa ce se cuvine.

Art. 123. Nici un școlar nu poate fi admis într'un liceu sau gimnasiu de cât la începutul anului școlar până la 15 Septembrie.

Art. 124. Școlarul care va voi a se înscrie într'un gimnasiu sau liceu se prezintă la director cu părintele, tutorul sau patronul său.

Acei cari nu vor avea părinți sau tutori în acea localitate, se va prezenta cu un corespondent autorizat de părintele sau tutorele lor.

Art. 125. Școlarii excluși în genere de la toate gimnasiile sau liceele nu se vor putea înscrie în vre-un alt gimnasiu sau liceu, de cât după un interval de un an de la excludere și cu autorizarea ministerului.

Art. 126. Școlarul exclus numai de la un gimnasiu sau liceu, poate să se înscrie în altul, dacă consiliul școlar al acestuia va găsi de cuviință; în cas de respingere, părintele, tutorele sau corespondentul au drept de recurs la consiliul permanent.

Art. 127. Fie-care profesor este dator a anunța pe profesorul ordinar al clasei despre lipsirile nemotivate sau reaua purtare a unui școlar.

Profesorul ordinar va înștiința despre aceasta pe părinte sau corespondent.

Art. 128. Pedepsele cari, dupe importanța casului, se pot aplica în contra școlarilor cari se abat de la datoriile lor, vor fi:

a) Muștrarea făcută în clase de către profesorul clasei sau de profesorul ordinar, ori de director;

b) Censura, pronunțată de conferința profesorilor clasei;

c) Inchiderea în gimnasiu pe timp de șase ore cel mult, pronunțată de către director;

d) Gonirea provisorie sau definitivă din gimnasiu sau din liceu; gonirea provisorie nu va putea trece peste un an și se va pronunța de conferința profesorilor clasei la care va asista și directorul.

Gonirea definitivă se va pronunța tot de aceeași conferință; părintele, tutorele sau corespondentul va avea drept de apel la consiliul școlar, care va pronunța definitiv;

e) Gonirea din toate gimnasiile sau liceele țării se va pronunța de consiliul școlar, dupe raportul școlar ce-l va face conferința profesorilor clasei.

Părintele, tutorele sau corespondentul școlarului va avea drept de apel la consiliul permanent.

Art. 129. Censura, gonirea provisorie sau definitivă se vor face cunoscute părinților, tutorilor sau corespondenților de către profesorul ordinar.

Art. 130. Pedepsele coprinse la literile *a*, *b* și *c* se vor trece în catalogul clasei; pedepsele coprinse la litera *d* și *e* se vor trece în registrul general al direcțiunii și se vor comunica de către director tuturilor celor-alte gimnasii din țară.

Art. 131. Când un școlar va repeți două ani aceeași clasă fără să se poată face capabil de a trece într-o clasă superioară, se va esclude din școală.

Art. 132. La sfârșitul anului școlar, în Iunie, se va face în fie-care din clasele I—VII un examen, asupra căruia directorul va da școlarilor certificate de clasă.

Art. 133. În clasa a VIII-a a fie căruî liceu clasic se va face la sfârșitul anului școlar, în Iunie, un examen general, dând școlarului, care l-a trecut cu succes, dreptul de a primi diploma de bacalaureat al liceului clasic.

Comisia examinatoare va fi compusă din profesorii clasei a VIII-a sub președinția unui profesor de universitate delegat de minister, și care va primi din fondul prevăzut la art. 331 o diurnă de 25 lei și la trebuință bilet de liber parcurs.

Un regulament va determina cele-alte condiții ale acestui examen de bacalaureat.

Pentru orî-ce diplomă de bacalaureat clasic sau real se va plăti o taxă de 40 lei.

Art. 134. Pentru fie-care clasă vor fi trei premii. Premiul întâiu cu coroană se va da școlarilor cari au unit maximul notelor la toate lecțiunile clasei lor.

Premiele se vor regula de conferința profesorilor clasei. Școlarul, care în cursul anului s'a gonit provisoriu sau a fost pedepsit cu două censuri va pierde dreptul de premiu.

Art. 135. Modul de însemnarea notelor și de gradarea școlarilor se va urma conform regulilor în ființă și regulamentelor viitoare.

§ IV. Examenale generale de gimnasiu și liceu

Art. 136. Candidații admiși vor primi prin îngrijirea directorului diplome.

Aceste diplome, date în numele Domnului, vor purta sigiliul școlii și vor fi subsemnate de director, de rectorul universității și de candidatul examinat,

Ele vor fi vizate de ministrul instrucțiunii.

§ V. Despre internate

Art. 137 Pe lângă unele licee clasice pot fi și internate puse sub pri-vighierea directorului liceului.

Art. 138. Fie-care internat va avea un provisor, mai mulți repetitori, un econom și oameni de serviciu.

Toți aceștia vor fi salariați de Stat și vor avea șederea în Internat.

Art. 139. Provisorul va avea administrarea morală și economică a internatului.

Art. 140. În privința părții economice, provisorul se va ajuta de un econom, care va face cheltuelile, le va justifica și va ține comptabilitatea.

Art. 141. În privința părții morale și disciplinare, provisorul va fi ajutat de repetitorii.

Art. 142. Repetitorii vor ajuta pe școlarii a repeți lecțiunile.

Pentru clasele superioare se pot lua repetitorii afară din internat, cari să vină numai la orele hotărâte.

Art. 143. Toți amplexiații internatului vor fi sub nemediata privighere și ascultare a provisorului, care la cas de trebuință va raporta directorului liceului.

Art. 144. Pe fie-care an, în luna lui Septembrie, provisorul va trimite, prin director, ministrului, budgetul de veniturile și cheltuelile ordinare și extraordinare ale internatului pentru anul viitor.

Art. 145. El își va da socotelile conform regulilor ce sunt și pentru celelalte autorități.

Art. 146. Nu se vor admite în internat de cât școlarii, cari să urmeze învățaturile liceului.

Art. 147. Școlarii din internate vor fi parte stipendiști ai Statului parte solvenți. Numărul școlarilor de fie-care categorie, precum și plata celor solvenți se vor determina prin regulamente speciale date dupe formele prescise prin art. 14.

Art. 148. Internii solvenți vor plăti prețul pensiuinii la începutul fie-cărui semestru.

Art. 149. Stipendiele Statului pentru internate se vor da la începutul fie-cărui an prin concurs, care se va publica cel puțin cu trei luni înainte de ziua în care va avea a se ține.

Materiele concursului vor fi obiectele de studiu ale claselor inferioare celei în care candidatul voește a fi admis.

Art. 150. Concurenții se vor înscrie de mai înainte în registrul depus la cancelaria liceului, și părinții sau corespondenții lor vor depune actul candidaților de naștere, actul de vaccinare sau dovadă că a zăcut de vârsat, actele de învățaturile ce vor fi făcut, precum și un act de neaverea părinților, ori de serviciile lor publice.

Art. 151. Se vor primi concurenți dupe etatea lor, așa în cât pentru clasa I vor concura cei între 10 și 12 ani; pentru clasa II, cei între 11 și 13 ani; pentru clasa III, cei între 12 și 14 ani, și așa mai departe.

Cei ce vor fi în etate mai înaintată nu vor fi primiți.

Art. 152. Concursul se va ține în orașul unde se află internatul.

Art. 153. În București, comisiunea examinatoare se va numi de ministru; rezultatul concursului se va face cunoscut asemenea prin ministru. În celelalte orașe de către consiliul școlar. Comisiunea examinatoare va fi preșezută de directorul liceului.

Art. 154. Comisiunea examinând pe concurenți îi va clasifica dupe gradul meritat de dinșii asupra obiectelor de studiu prescrise prin art. 166 și dupe etatea lor; ea va raporta de toate ministrului. Acesta va decide consultând pe consiliul permanent al instrucțiunii.

Art. 155. Directorul va raporta ministrului îndată se s'a făcut vacanțiune de stipendiü.

La fie-care șase luni el va trimite ministrului un raport despre starea internatului.

Art. 156. In fie-care internat se va afla o sală de infirmi; un medic va visita institutul cel puțin de trei ori pe săptămână.

Aparate gimnastice se vor stabili în internate pentru exercițiul corpului, în timpul recreațiunilor.

Art. 157. Dispozițiuni mai desvoltate asupra moralei, igienei, disciplinei, asupra materialului și comptabilității internatelor se vor stabili printr'un regulament special.

Art. 158. Pedepsele disciplinare se vor aplica de director dupe un regulament special.

Art. 159. Gonirea din internat se va aplica :

a) Asupra acelor interni cari, prin reaua lor purtare sau rele exemple ce dă celor-l altii școlari în internat sau liceü, ar fi causă de scandal sau de desordine;

b) Asupra stipendiștilor cari vor repeți aceeași clasă, afară de cas de boală.

Gonirea se va pronunța de către ministru dupe raportul directorului.

Art. 160. Internatele fundate și întreținute cu cheltuelile particularilor, municipalităților sau altor corpuri se vor regula ca și internatele întreținute de Stat, în lipsă de dispozițiuni diferite din partea fundatorilor.

Art. 161. Când asemenea așezăminte s'ar pune de fondatorii lor sub direcțiunea autorităților instrucțiunii publice, primirea fondurilor afectate la a lor întreținere se va face printr'o lege specială.

Art. 162. Stipendiile fundate în internatele Statului, cu cheltuiala particularilor, municipalităților sau altor corpuri, se vor regula dupe voința fondatorilor; iar în lipsă de dispozițiuni particulare, se va urma dupe regulile întocmite pentru stipendiile statului.

Art. 163. Internatele și stipendiile de cari se face mențiune în art. 177 și 179 vor purta numele fondatorilor lor și vor fi trecute anume în statistica anuală a școalelor.

Art. 164. In privința administrării fondurilor destinate pentru stipendiü sau pentru internate, se va executa, conform legii civile, voința fondatorilor, sub privigherea și răspunderea ministrului instrucțiunii.

Art. 165. Dacă fondatorul a determinat numărul stipendiștilor și dacă sumele afectate pentru întreținerea lor nu sunt de ajuns, ministrul va scădea numărul stipendiștilor în proporțiune cu sumele afectate.

Art. 166. Scolarii stipendiați de municipalității sau de alte corpuri ori de particulari, vor fi supuși la aceleași reguli de disciplină și de ordine ca și școlarii stipendiați de Stat.

SECȚIUNEA II

Despre școlile secundare de fete

Art. 167. În toate orașele unde sunt licee se vor stabili școli secundare de fete, compuse din cinci clase.

Art. 168. Școlile secundare de fete vor fi puse sub inspecțiunea și privegherea rectorului universității și consiliilor județiane.

Art. 169. Fie-care școală secundară de fete va avea o directrice, una sau mai multe superioare de clase, profesori, bărbați sau femei și alți oameni de serviciu.

Art. 170. Directoarea va fi însărcinată cu administrarea morală și materială a școlii, cu priveghierea studiilor și disciplinei, cu aplicarea programelor și cu orice alte atribuțiuni i se vor da prin regulamente.

Art. 171. Învățăturile cuprinse în aceste școli se vor determina de consiliul permanent printr-o programă, care dupe ce se va supune consiliului general se va întări de Rege.

Art. 172. Învățăturile din aceste școli vor fi obligatoare, afară de:

a) Limbile moderne, dintre cari numai una va fi obligatoare, dupe alegere;

b) Pedagogia, care se va propune în anul cel din urmă, și va fi obligatoare numai pentru acele fete cari se destină la profesorat;

c) Musica instrumentală, pentru care elevele ce vor voi a învăța vor da o deosebită plată.

SECȚIUNEA III

Despre gimnasiile și liceele reale

Art. 173. Gimnasiile și liceele reale au scopul de a pregăti tinerimea pentru carierile practice și pentru studiul superior al științelor exacte.

Art. 174. Învățământul real se predă în 7 clase. Școala reală cu 4 clase se numește gimnasiu real, cea cu șapte clase liceu real.

Art. 175. Obiectele de studiu în liceele reale sunt: religiunea, limba și literatura română cu noțiuni de limba latină, limba și literatura franceză (în cele trei clase superioare se va face cursul și examenul acestui obiect în limba franceză), limba și literatura germană (în cele trei clase

superioare se va face cursul și examenul acestui obiect în limba germană), istoria universală și istoria patriei, geografia, aritmetica, algebra și noțiuni asupra funcțiilor și asupra calculului diferențial și integral, geometria, trigonometria plană și sferică, geometria descriptivă, geometria antică cu două dimensiuni, elemente de mecanică și de astronomie, fizica, chimia anorganică și elemente de chimie organică cu aplicări industriale, mineralogia și geologia, botanica la agricultură, zoologia cu elemente de anatomie, de fiziologie comparată și de igienă, comptabilitatea și ținerea registrelor, caligrafia, desemnul liniar, tehnic și artistic, gimnastica cu exercițiul militar, muzica vocală.

Art. 176. Programa specială a studiilor din liceele reale este determinată de consiliul general al instrucțiunii. Înăuntrul acestei programe fie-care profesor va forma programa analitică a materiilor ce le propune pe clasă și pe an școlar, notând în registrul de prezență subiectul fie-cării lecțiuni.

Art. 177. Corpul didactic al gimnasiilor reale (cu 4 clase) se compune din 7 profesori și 2 magistri, adică un magistrul de gimnastică cu exercițiile militare și un magistrul de muzica vocală.

Corpul didactic al liceelor reale se compune din 12 profesori și 2 magistri.

Art. 178. La sfârșitul anului școlar, în Iunie, se va face în fie-care din clasele I-VI un examen, asupra cărui directorul va da școlarilor certificate.

Art. 179. În clasa VII a fie-cărui liceu real se va face în Iunie un examen general, dând școlarului, care l-a trecut cu succes, dreptul de a primi diploma de bacalaureat al liceului real.

Comisia examinatoare va fi compusă din profesorii clasei VII, sub președinția unui profesor de universitate delegat de minister și care va primi din fondul prevăzut la art. 331 o diurnă de 25 lei și la trebuință bilet de liber parcurs.

Condițiile acestui examen se vor determina prin regulament.

Bacalaureații liceelor reale au dreptul de a fi înscriși ca studenți regulați la facultățile de științe și medicină, precum și la școala superioară de poduri și șosele.

Ei au același drept cu bacalaureații liceelor clasice, în ceea-ce privește legea recrutării în armată.

Art. 180. Dispozițiile relative la administratiunea specială, la admiterea și disciplina școlarilor în liceele clasice se aplică și la cele reale.

Art. 181. Se vor institui în centrurile principale ale României trei școale de agricultură, cari vor coprinde și ferme-model pentru inițiativa practică a agriculturii.

Art. 182. Cursul școalelor de comerț va fi de patru ani.

Obiectele de studiu vor fi : Limbile străine ; dreptul comercial și maritim ; aritmetica, calculul mintal și comptabilitatea ; geografia comercială ; elemente de geometrie și desemn liniar ; elemente de fizică, chimie și mecanică ; corespondența comercială ; economia politică și dreptul administrativ ; manipulațiunile aplicate la studiul marfelor și la descoperirea falsificărilor.

Art. 183. Fie-care școlar va plăti o pensiuă anuală de 10 galbeni. Statul va fonda în fie-care din aceste școale câte două-spre-zece stipendii pentru școlarii cei fără mijloace, sau ale căror mijloace nu ar fi îndestule.

Art. 184. Municipalitățile orașelor vor contribui spre a procura localul scoalei, mobile și lemnele de încălzit.

Ele pot fonda asemenea și stipendii.

Art. 185. Se va prevedea prin regulamente speciale la esecutarea dispozițiunilor de mai sus relativ la scoalele de agricultură, de industrie și comerț.

SECȚIUNEA IV

Seminarii

§ I. Despre întreținerea seminariilor și administrațiunea lor specială

Art. 186. Vor fi două grade de seminarie pentru biserica ortodoxă.

Cele de gradul I vor fi compuse de patru clase.

Seminariile de gradul II vor fi de șapte clase.

Art. 187. Seminariile vor fi fondate și întreținute cu cheltuiala Statului, cu scop de a produce preoți de mir și alți ceclesiastici.

Art. 188. Inspecțiunea superioară a seminariilor este a ministerului instrucțiunii publice și a cultelor.

Mitropolitul și episcopii au inspecțiune specială sub autoritatea ministerului.

Art. 189. Mitropolitul și episcopii au dreptul de a priveghia starea generală și progresul seminarului din eparchia lor și de a comunica ministrului despre orî-ce neregularitate, lipsă sau îmbunătățire.

Art. 190. Fiecare seminar va avea un director care va fi parte bisecească, un econom, un secretar și alți impiegați și oameni de serviciu.

Art. 191. Directorul va fi însărcinat cu administrarea morală și materială a seminarului, va avea însărcinarea de a inspecta studiile și esercițiul religios.

El va fi capul tuturor celorlalți impiegați și profesori.

Atribuțiunile economului, în ceace privește cheltuelile și comptabilitatea și a celorlalți impiegați, se vor regula mai pe larg prin regulamente speciale.

Art. 192. Directorul precum și revisorul districtului vor raporta ministerului instrucțiunii său chiriarchului local despre neregularitățile și trebuințele ce se ivesc în seminar.

Art. 193. La finele anului școlar, directorul seminarului va face ministerului și chiriarchului un raport general asupra stării morale și materiale a seminarului.

Art. 194. Toți profesorii seminarului vor forma un consiliu preșezut de director.

Acest consiliu, care se va aduna cel puțin o dată pe lună, va avea aceleași atribuțiuni ca cele prevăzute la art. 204 de la școalele reale.

§ II. Admișiunea scolarilor și obiectele de studiu

Art. 195. Învătăturile ce se vor propune în seminarele de gradul I sunt: a) Desvoltarea obiectelor coprinse în art. 32; b) Noțiuni de fizică, chimie, istoria naturală; c) Noțiuni de agronomie, horticultură și viticultură; d) Noțiuni de medicină populară și veterinară; e) Exerciții în scris și orale de predică; f) Noțiuni de logică și morală filosofică; g) Musică vocală și cântări bisericești; h) Confesiunea ortodoxă, leurgia, istoria vechiului și noului testament, istoria bisericească; teologia morală și pastorală; i) Istoria și geografia.

Art. 196. (Învătăturile seminariilor de gradul al doilea) vor fi, deosebit de cele cuprinse în articolul precedent: a) Teologia dogmatică; b) Dreptul canonic; c) Algebra, geometria plană și mecanica elementară; d) Psihologia; e) Elemente de limbile latină și elenă; f) Retorica.

Art. 197. Pe lângă învățăturile mai sus prescrise, scolarii vor face practică de serviciul religios în biserică său în capela seminarului sub inspecțiunea directorului.

Art. 198. Vor fi admiși ca scolară de la etatea de patru-spre-zece până la șapte-spre-zece ani jună de naționalitate română, cari vor justifica prin certificate său prin esamene de cunoștințele prescrise prin art. 32.

Art. 199. Se vor preferi la admitere fii de preoți și de alți servitori ai bisericelor și după aceștia fii de cultivatori săteni. Fii de orașeni său de țigovești se vor primi numai întru cât va fi trebuință de preoți la bisericile de prin orașele din acea eparchie, iar altminteri numai în lipsă de fii de săteni.

Art. 200. Acel care se va admite ca școlar se îndatorează printr'aceasta ca, în termen de trei ani cel mult după terminarea învățăturilor și eșirea sa din seminar, să primească funcțiunea preotească ce i s'ar oferi, său, ăa din contră urmare, să întoarcă seminarului cheltuiala făcută cu dănsul.

Art. 201. La finele fie-căruă an școlar, directorul seminarului va ra-

porta ministerului și chiriarchului local despre locurile ce au să fie vacante în seminar pe anul viitor, spre a se lua cuvenitele măsuri pentru a lor împlinire.

Art. 202. Scolarii seminarelor vor fi interni; numărul lor se va deduce prin regulament special după trebuința ce este de preoți la bisericile din eparchie.

În lipsă de încăperi sau de mijloace îndestulătoare, se vor admite și școlari externi, cari vor fi cu toate acestea supuși la aceleași reguli de disciplină ca și internii.

§ III. Despre disciplină și examene

Art. 203. Școlarii interni vor fi întreținuți cu cheltuiala Statului.

Art. 204. Pedepsele disciplinare vor fi tot acele legiuite pentru școlarii de licee și de gimnasil și se vor aplica de director.

Gonirea din internat a școlarilor cari vor avea rea conduită sau vor repeți în două ani, fără nici un rezultat aceiași clasă, se va pronunța de consiliul profesoral și se va aproba de chiriachul local.

Art. 205. Școlarii cari au trecut cu succes cursurile seminarului, vor primi un certificat în care se vor arăta notele de învățatură și conduită.

Art. 206. Directorul va trece într'un registru special numele și domiciliul celor ce au terminat cursurile seminarului și au primit certificat.

În acest registru fie-care elev va avea rubrica sa în care se va însemna mai târziu dacă a primit o funcțiune și în ce loc.

Art. 207. Tinerii cari au terminat cursurile seminarului de gradul I sau patru clase din seminarul de gradul II au drept de a fi numiți fără veri-un alt examen :

- a) Preoți ;
- b) Învățători la școale sătești ;
- c) Secretari pe la protopopii.

Tinerii cari au certificat pentru studiile din un seminar de gradul II se vor numi cu preferință :

- a) Preoți la orașe ;
- b) Proestoși, protopopi, membri de consistorii, etc.

Art. 208. La finele fie-cărui an școlar, directorul seminarului va comunica episcopului local listă de școlarii ce au trecut cursul seminarului de gradul I sau cele patru clase ale seminarului de gradul II și au primit certificat.

Episcopul va lua măsuri spre a împlini fără întârziere locurile vacante de preoți prin seminariștii ce au certificate ; la cas de lipsă de

asemenea locuri, se va înțelege cu cei-alți episcopi spre a se ocupa locurile vacante ce s'ar afla în altă eparhie.

Art. 209. Nici un intern nu poate fără motiv legal a părăsi seminarul mai înainte de a termina seminarul de gradul I sau patru clase din seminarul de gradul II-lea.

Legitimitatea motivului se va aprea de consiliul seminarului.

Dacă motivul nu va fi legitim, școlarul va întoarce cheltuelile ce s'au făcut cu dișsul.

Art. 210. Pentru comunele catolice va fi un seminar special în orașul Iași; un regulament special determină studiile și condițiunile acestui stabiliment.

(Va urma)

LECȚIUNI INTUITIVE DIN RELIGIUNE

PENTRU CLASA I-ia. — SECȚIA A

(Ținute la școala primară de aplicație de pre lângă școala de Institutori).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. — RUGĂCIUNEA DOMNEASCĂ

LECȚIA I-a

1. — INTRODUCERE.

Unde vă aflați voi acum, N? (Noi ne aflăm acum în școală). Ce faceți la școală, N? ¹ (... învățăm). Ce învățați în școală? (... a ceti, serie, socoti, cânta, etc.). Pe ce învățați a ceti? (... pe carte). Cine vă cumpără cărți? (părinții). Cine sunt părinții voștri? (... tata și mama). ² Pe ce scrieți? (pe tăblițe). Cine vă cumpără tăblițe? (... părinții). Ce vă trebuiește încă la școală? (... condee, burete, ghiosdan, etc.). Cine vă cumpără și acestea? (... părinții).

Unde mergeți de la școală? (... acasă). Când mer-

¹ După ce s'a pus întrebarea la clasa întreagă, se provoacă elevul, care va răspunde. Răspunsurile se dau tot-d'auna în propozițiuni întregi.

² Mai înainte s'a tractat raporturile dintre copii și părinții lor.

geți acasă, vă este foame. De aceea ce trebuie să faceți? (... să mâncăm). Dar voi ați mâncat și astăzi de dimineață. Ați mâncat și la amiază. Veți mânca și di-seară. Voi ați mâncat astăzi de mai multe ori. Ați mâncat și erii de mai multe ori. Veți mânca și mâine, și poimaine de mai multe ori. Măncați în toate zilele de mai multe ori! Ce faceți în toate zilele? (... mâncăm de mai multe ori). De unde aveți mâncare? Cine vă dă mâncare? Ce vă dă dar părinții voștri? (Părinții noștri ne dau mâncare). Spune și tu; și tu.... Cor.

Afară acum e frig. Ce trebuie să puneți pe voi, ca să nu vă fie frig? (... haine). Cine vă cumpără haine? (... părinții noștri). Ce vă dau dar părinții voștri? (Părinții noștri ne dau haine). Spune și tu.... Cor.

Afară, câte odată e ploae, bate vântul, e frig. Unde stați voi atunci? (... în casă). Ce faceți încă în casă? (... dormim). Ce încă? (... învățăm) etc. A cui e casa în care stați tu? tu? tu? (... a părinților mei). Vedeți dar: Părinții voștri vă dau casă sau locuință. Ce vă dau părinții voștri? (... locuință). Cor.

Unii din voi au fost bolnavi. Care a fost bolnav? Cine te-a îngrijit, când ai fost bolnav? Cine te-a îngrijit și pe tine? Când sunteți bolnavi, mama vă îngrijește și vă păzește zi și noapte. Și cât de mult se bucură, când vă însănătoșiți! Cine vă îngrijește, când sunteți bolnavi? (Părinții ne îngrijesc, când suntem bolnavi). Cor.

Voi ați fost mici. Unii din voi încă au frați ori surori mici. (Intreb pe unul, pe care îl știu, că are un frate ori o soră mică). Eu știu, că N... are un frate mic. Poate fratele tău să umble, N? Cine poartă în brațe pe fratele tău? Se poate îmbrăca? — Cine îl îmbracă? Poate mânca singur? — Cine îi dă mâncare? — Ce mănâncă fratele tău? — Vedeți: Mama îl poartă în brațe. Mama îl hrănește cu lapte. Mama îl îmbracă. Și

cât se trudește dînsa pînă ajunge să umble, să mănânce și să se îmbrace singur.

Nu de mult, abia sunt cinci ani, de când erați și tu mic ca fratele tău. Și voi toți încă erați mici și nepu-tincioși, ca fratele lui N. Mama v'a îngrijit ca și pe el. Cine v'a îngrijit, când erați mici? Cine vă îngrijește și acum?

Părinții dar v'a îngrijit și vă îngrijesc și acum ca să creșteți și să vă faceți mari. Pentru ce vă îngrijesc părinții? Dacă părinții tăi n'ar îngriji de fratele tău... N... ar putea el trăi și crește? Dacă și de voi n'ar fi îngrijit părinții, ați fi putut voi trăi și crește? Vedeți dar: Fără părinți, copiii nu pot trăi. Ce nu pot face copiii fără părinți? Spune și tu... tu.... Cor.

Pentru ce vă îngrijesc părinții și vă cresc? (... pentru că ne iubesc). Pe cine trebuie să iubiți și voi? (...pe părinți). Cum puteți arăta, că iubiți pe părinți? (...ascultându-i, supunându-ne lor, iar greșind să cerem er-tare, promițînd îndreptare). Cum vă puteți arăta iubirea către părinți în școală? (...învățînd și silindu-ne). Cum vă veți arăta iubirea, când veți fi mari? (...aju-tându-i).

Ascultați, ce a promis un băiat bun părinților săi:

Bunî părinți, voi cu iubire
De-a mea creștere 'ngrijiți,
Și pentru-a mea fericire,
Tot ce-aveți cu drag jertfiți.

Azi sunt mic, azi n'am putere,
Truda să v'o răsplătesc;
Dar spre-a voastră mîngăere
Eu învăț și mă silesc.

Iar atunci când voi fi mare
Și la minte luminat,
Spre a voastră ușurare
Voi lucra neîncetat.

(Se deprinde această poezioară vers cu vers).

Resumat. Ce vă dau părinții? (... cărți, tăblițe, mâncare, haine, locuință). Ascultați! Toate acestea voe vă trebuesc; pentru aceea le numim *lucruri trebuincioase*. Ce lucruri vă sunt trebuincioase? Cine vă dă lucrurile trebuincioase? (... părinții ne dau lucrurile trebuincioase). Spune și tu.... Cor.

Cine vă îngrijește, când sunteți bolnavi? Cine v'a îngrijit și vă îngrijește și acum ca să creșteți?

LECTIA II-a

2. Tatăl nostru, care ești în cer

a) *Repetiție.* Resumatul lecției trecute.

Ce primiți voi de la părinți? (Noi primim de la părinți toate cele trebuincioase). Cui dau părinții toate cele trebuincioase? (...copiilor lor).

b) *Tractare.* Dar părinții tei pot îngriji de toți oamenii, N? Pot părinții tei să dea la toți oamenii mâncare, N? Dar îmbrăcăminte? Dar locuință? Pot face acestea părinții vre-unuia din voi? Pot dar părinții voștri îngriji de toți oamenii? Dar poate vre-un om îngriji de toți oamenii? Pot face oamenii ca să plouă? Să dea căldură?

Ei bine, ascultați! De toți oamenii îngrijește un alt părinte: *Dumnezeu*. Cine îngrijește de toți oamenii?

Care dintre voi n'are nici mamă, nici tată? Ce fel de copil ești tu, pentru că n'ai părinți? (...orfan). Cine îngrijește de tine? Cine îți dă cărți? (...unchiul meu). Cine îți dă haine? Locuință? E dator unchiul tău să îngrijească de tine? (...nu). Vezi dar: Unchiul tău nu e dator să îngrijească de tine, și totuși el îți dă tot ce-ți trebuesc. Unchiul tău e un om bun, pentru că te îngrijește.

Ca tine mai sunt și alți copii orfani. Și de aceea in-

grijesc tot oamenii cei buni. Iar oamenilor buni acel părinte *Dumnezeu*, le dă gând bun, ca să îngrijească de copiii orfanii. Cine îngrijește de copiii orfanii? (...oamenii buni). Cine dă gând bun oamenilor buni, ca să îngrijească de copiii orfanii? (...Tot acel părinte : *Dumnezeu*).

Ascultați! Tot acel părinte vă dă și vouă sănătate, ca să puteți veni la școală. Tot acel părinte vă luminează mintea, ca să puteți învăța a ceti, a scrie, a socoti, a cânta. Și tot acel părinte dă și părinților voștri sănătate, ca să poată munci și să vă îngrijească. Acel părinte dă ploae și căldură ca să crească grâul, porumbul, orzul, ovêzul și toate bucatele; cireșile, merele, perele, și toate poamele.

Și cine e acel părinte? (...*Dumnezeu*). Ce vă dă voe *Dumnezeu*? Ce dă părinților voștri? Ce dă oamenilor buni? Pentru ce dă oamenilor buni gând bun? (...pentru ca să îngrijească de copiii orfanii). Ce dă încă *Dumnezeu*? (...ploae). Și ce încă? (...căldură). Pentru ce? (...pentru ca să crească bucatele și poamele).

Vedeți dar! *Dumnezeu* îngrijește de voi. *Dumnezeu* îngrijește de părinții voștri; dă gând bun oamenilor buni, ca să îngrijească de copii orfanii. *Dumnezeu* îngrijește și de ceilalți oameni. *Dumnezeu îngrijește de toți oamenii!* De cine îngrijește *Dumnezeu*? Spune și tu....*Cor*.

Ascultați! Pentru că *Dumnezeu* îngrijește de toți oamenii, de aceea îl numim *Tatăl nostru*. Cum numim pe *Dumnezeu*? Pentru ce? (...pentru că îngrijește de toți oamenii).

Unde mergeți de la școală? (...acasă) Cu cine locuiți acasă? (...cu părinții).

Ascultați! Acasă voi nu sunteți numai cu părinții, frații și surorile. Acasă la voi e și *Dumnezeu*. *Dumnezeu* e și aci în clasă și afară : pe stradă, în biserică,

în oraș și afară din oraș : pe câmp. Dumnezeu e pe pământ și sus în aere. Dumnezeu e în tot locul de față. Unde e Dumnezeu? (...în tot locul de față). Ori unde ați merge, Dumnezeu e cu voi. Aceasta se zice ast-fel :

In tot locul te gândește :
Dumnezeu cu tine este.

Spune și tu aceasta... Cor.

Dumnezeu vede toate și aude toate.

Aci în clasă ved un copil, care se joacă și vorbește. În școală nu e voe să vorbești și să ve jucati. Copilul, care vorbește și se joacă în clasă, este *copil rău*. Pe copii cei răi Dumnezeu îi vede și-i aude.

Pe stradă iarăși am văzut ieri doi oameni, cari se certa și se băteau. Ce fel de oameni sunt și aceia? (...răi). Și pe aceia i-a văzut Dumnezeu și i-a auzit.

Cum e copilul care se joacă și vorbește în clasă? (...rău). Cum sunt oamenii cari se ceartă? (...răi). În lume sunt mulți copii și oameni răi. Ce am zis, N? Dumnezeu îi aude și-i vede pe toți.

☞ Mie nu-mi plac copiii cei răi. Nici oamenii cei răi nu-mi plac. Aceștia nu plac nici părinților voștri, nici oamenilor buni.

Copiii cei răi și oamenii cei răi nu plac nici lui Dumnezeu. De aceea lui îi place să locuiască mai bine colo sus, în cer, pentru că acolo nu-l supără nimeni. Unde-i place mai bine lui Dumnezeu să locuiască? Pentru ce?

Ascultați ! Pentru că lui Dumnezeu îi place să locuiască mai bine în cer ; de aceea noi îi zicem : *Tatăl nostru, care ești în cer*.— Cum zicem lui Dumnezeu? Spune și tu,... și tu... Cor. Pentru ce zicem lui Dumnezeu «Tatăl nostru»? (...pentru că îngrijește de toți oamenii). Pentru ce zicem «Tatăl nostru, care ești în cer»? (...pentru că îi place mai mult să locuiască și în cer).

Resumat. Cine îngrijește de copii? Cine îngrijește de copiii orfanî? Cine dă gând bun oamenilor buni, ca să îngrijească de copiii orfanî? De cine îngrijește Dumnezeu? Cum numim pe Dumnezeu, pentru că îngrijește de toți oamenii? (...Tatăl nostru). Unde e Dumnezeu? (...în tot locul de față). Cine e cu voi în tot-d'auna? (...Dumnezeu). (Se spun cele două versuri citate mai sus).

Cum pot fi copiii și oamenii pe pământ? (...buni ori răi). Îi plac lui Dumnezeu copiii și oamenii cei răi? Pentru că lui Dumnezeu nu-i plac copiii și oamenii răi, unde îi place lui Dumnezeu să locuiască mai mult? Cum zicem lui Dumnezeu, pentru că îi place să locuiască și în cer? (...Tatăl nostru, care ești în cer).

N. Nicolaescu
Institutor.

CARACTERISAREA SCOLARILOR¹ COPILUL FLEGMATIC

A. Studiū general

Voiū împărți acest mic studiū de psicografie² în două părți. În partea întâi vom prezenta pe copilul flegmatic după viața sa fizică, intelectuală, morală și socială, precum și după lucrările sale; în partea a doua vom arăta cum are educatorul să le trateze sub raportul educațiunii naționale.

I

1. După viața *fizică*. Intre frații și soții săi de joc observ un copil, care stă liniștit într'un loc. Intreaga lui atitudine îți inspiră un fel de îngrijire, ca să nu zic milă. Îl vîz cu capul cam gros, bălan, galben la față, cu ochii căprui, cu privirea lîngedă dacă nu ca stinsă, cu fruntea îngustă și cu

¹ Vezi No. precedent.

² Vezi „Oest.-Schulbote“ No. 6—1890.

gâtul scurt. Este pașnic cu camaraziil lui, este și prietinos, însă cam cu greu se poate hotărî să se amestece cu ei în joc și în învălmășeala lor; din contră e bun, bucuos, dacă îl lasă în pace să se ocupe într'un loc retras cu lucrurile sale obișnuite. Acolo stă cu ceasurile, până ce-și isprăvește lucrul, de care s'a apucat.

2. După viața *intelectuală*. Organele simțurilor lui sunt parcă închise față cu lumea externă. Are ochii deschiși și nu vede, și urechii sănătoase și n'aude. Acasă părinții, în școală învățătorul numai foarte cu anevoe îi pot deștepta spiritul de observațiune, pentru că lui îi lipsește în mare măsură sensibilitatea. De aci se explică greutatea de a deștepta interesul unui copil flegmatic față de ceva lucru; și mai puțin poți să-l încâlzești, și poate nici când să-l entusiasmezi pentru vre-o cauză. — Când însă și-a deschis odată impresiunilor externe porțile spiritului său și prin urmare a priceput bine un lucru, acesta prinde rădăcini, pot să zic perenale, în sufletul lui, care nu-l uită sau nici odată, sau numai foarte arareori în casuri extraordinare. Cu cât lipsa de sensibilitate îi împedecă mai mult flegmaticului dezvoltarea imaginațiunii, a priceperii și a judecății, cu atâta mai prielnică îi este acesteia buna lui memorie, prudența și chipzueala, negreșit pentru lucruri, cărora *vrea* să-și deschiză porțile sufletești. În această împrejurare aflăm la școlarul flegmatic înclinare către unele obiecte de învățămînt, mai ales către acele, care presupun o lucrare cu chibzuință și statornică, precum este aritmetica, și în general științele matematice.

3. După viața *morală*. Pe copilul flegmatic îl observi, că trăește mai mult în sine; se hrănește, ca să zic așa, mai numai cu propriile lui cugete, cu sentimentele, cu afecțiunile sale; nici când nu-l veți vedea sărind de bucurie nici chiar atunci, când toată lumea copilărească din juru-i stă săși iasă din piele — de veselie în neastempărul său; flegmaticul în casuri extraordinare cel mult se va bucura înăuntrul său,

va ride în sine. Nota caracteristică a copilului flegmatic în punctul acesta este *posomorirea*.

4. Cu privire la *viața socială* încă nu iese micul flegmatic din cercul său propriu de viață. Arareori îl vezi pătruns de sentimente simpatetice, ceea ce la alți copii de vrista sa nu prea observi. Când alt copil este cuprins de durere, de milă ori de întristare, flegmaticul nostru stă liniștit și indiferent, apatic s'ar putea zice. — Nicî chiar față de părinți nu se arată mai prietinos, de și primește zilnic de la dînșii nenumărate bunătăți, pentru cari alți copii nu știu, cum să-și manifeste bucuria și mulțumita. Copilul flegmatic nu numai că nu arată, dar nicî nu cearcă prietinia nimenui, nicî chiar a acelora, cari i-o oferă mai adese ori. Adevărat, că față cu soții lui este pașnic și indulgent, în cât în punctul acesta nimenea nu se poate plânge în contră-i. Nu cere, nu pretinde de la nimeni nimic, nu supără nicî nu pismuește el pe alții pentru meritul său lauda ce li se face; flegmaticul nu cunoaște egoismul; el este ca un străin în societatea celorlalți copii, pentru că îi lipsește vioiciunea, și așa numai foarte arare ori se însoțește cu dînșii la jocurile, la ocupațiunile și la petrecerile lor. Nota caracteristică a lui cu privire la *viața socială* este *nepăsarea*.

Din cele expuse mai nainte ușor putem să ne explicăm tigna copilului flegmatic. El, asemenea lui Diogene (care ceruse de la Alexandru cel mare numai să i se retragă din preajma soarelui), cere de la camarazii lui să-l *lase în pace* — în colțul ce și l'a ales. Această liniște saü tignă nu arare ori trece în *trândăvie*, care îl face incapabil de ori-ce încordare fizică și spirituală, chiar și când aceasta este împreunată cu plăceri, cu bucurii, precum sunt jocurile și jucăriile copilărești. Se știe, că cele mai multe jocuri sunt împreunate cu osteneală și cu muncă. Ele presupun din partea copiilor un anumit grad de hotărîre, prezență de spirit, de încredere în sine, de cutezanță și curaj; și apoi toate calitățile acestea nu le întrunește naturelul flegmaticului; el este

prietinul hotărît al liniștii. Pe când prietiniî lui — dacă cumva are de aceștia, se gătesc cu neastâmpăr și cu chiote la o excursiune, el rămâne mai bucuros acasă, abdicând de plăcerile împreunate cu o atare excursiune din cauza oboșelei ce de obicei este împreună cu atari marșuri. El nu se mișcă, decât atunci și acolo, când și unde este absolut necesar. Numai o lipsă adânc simțită îl poate hotărî la muncă, de care apoi apucându-se o isprăvește încet, mecanicește și cu o neplăcere vădită. De bună voie însă nici când nu se apucă de lucru, la care nu-l astringe o mare și neînălăturată nevoie. Dar când odată a căpătat gust, — interes către un fel de lucrare, atunci își urmărește cu consecință planurile sale și tinde către țintă cu o răbdare fără margini și cu o statornicie de fier. Această unică însușire este, care ne pune pe copilul flegmatic într'o lumină favoritoare; de aci vedem și în școală, că odată ce ni a succes a-î desvolta interesul către o lucrare oarecare, o urmărește și isprăvește cu o mare acurateță.

În resumat copilul flegmatic are o înfățișare de bolnav, este târziu și nepăsător în toate: în gândiri, în aspirații, în sentimente, în tendințe, în fapte. De aci nu-ți însuflă saū de loc, saū prea puțină simpatie, dar pentru aceasta să nu alu-necăm a crede, că el ar putea mai puțin de cât conșcolariî să se împărțească în iubirea, în stima și în nesuința noastră a învățătorilor, de a-l pregăti și pre el ca să devie un membru util în societate. Nu lipsesc exemple de oameni flegmatici, cari prin o educație rațională — au ajuns a se distinge în societate prin faptele și lucrările lor.

Să vedem, dar, cum să tratăm pe școlarul flegmatic sub raportul educațiunii.

II

Nu se poate tăgădui, că pe copilul flegmatic trebuie să-l trezim din tigna lui cea apatică, în care vrea să-și petreacă vremea și mai târziu poate și viața. Trebuie să-î aplicăm

mijloace, cari să-l recheme la trezvie, la vioiciune spirituală. Înainte de toate este a se cerceta, dacă copilul este cu adevărat slab de construcție, dacă-î bolnav ori anemic? În cazul de pe urmă ne vom îngriji de o hrană bună și abundantă, sau ce este și mai bine, vom consulta medicul. Mișcări corporale continuu, exerciții gimnastice, cumpăt în mâncare, în băutura și în somn vor face efecte minunate. Mai departe îl vom supraveghia cu ochi de Argus, ca să petreacă tot timpul, ori ce oră chiar, în lucrări folositoare. Să nu fie nici când fără lucru, pentru că „lenea este începutul tuturor reuțărilor“. Adevărat, că ne trebuie o doză bună de paciență și una și mai mare de bunăvoință, ca să scuturăm pe băatul flegmatic din comoditatea, din apatia lui. Dar ca educatorii conștiințioși, cărora ne încredințază familia și societatea ce are mai scump, viitorul său — datori suntem să ne ținem ochii pururea deschiși, să nu obosim nici odată în munca noastră de regeneratori ai omenirii! — Vom aranja petreceri cu jocuri nevinovate, cari sunt împreunate dintru început cu oboseală mai puțină, până ce prindem și pe flegmatic în mreaja vultoarei resfățate a copiilor; apoi vom urma încordări mai mari, cari însă să fie deștept interesul copiilor la petrecere. Putem folosi și daruri (poame, mere, nucii etc.) cari potențiază veselia și bucuriile generale; bine înțeles, aceasta mai rar, în cazuri excepționale. La lucrările mai grele, încordătoare, ca aritmetică, istorie, compoziție, exerciții gimnastice la aparate etc., vom face pause, îndată ce vom observa oboseală, și numai după ce s'au recules copii și mai ales cei flegmatici, se va reîncepte lucrarea.

Bine va influența asupra flegmaticului și relațiile continue cu alți copii vioi. În întreaga procedarea noastră educativă ne vom feri însă de ori ce emoție, de ori ce agitație sufletească. Experiența a dovedit, că dispoziția flegmatică prin violență, prin arțag în loc să se lecuească, mai mult se hrănește, fiindcă prin aceste efecte tot-d'auna se vede învinsă, umilită, înjosită. „Tenacitatea sau apatia flegmatică o veș

învinge mai bine prin o tenacitate și mai mare, — invincibilă“ (Heergards).

Cu privire la cultura *intelectuală* a flegmaticului, lăngăzirea sa trândăvia lui spirituală o vom putea împuțina și cu timpul poate chiar înlătura tot prin ocupație variată cu lucruri interesante, prin întrebări dese. De (surmenaje) însărcinare intelectuală aci n'avem ce purta frică. Flegmaticul poate suporta fără primejdie încordări, ce sangvinicului ori colericului îi causează oboseală. Dintru început se va mișca cu greu băiatul flegmatic, ba poate va și rezista, va rămănea pasiv; dar paciența de fier și liniștea educatorului pre lângă laudă și blam cu cumpăt și la loc aplicate, încet cu încet vor îndupleca pe flegmatic la muncă; adevărat că nu-l vor învinge de tot niciodată.

Mai anevoe se poate influența *asupra inimii, asupra sentimentelor morale și estetice ale flegmaticului*. Dînsul stă, nu arare ori, precum am observat mai sus, aproape nesimțitor față de bucuriile și de durerile camarazilor lui. Această conduită, stranie pentru alții, ba poate chiar revoltătoare, este întemeiată pe naturelul său. — Totul ce se poate prescrie în punctul acesta se reduce numai la experiență, la bună voința și paciența fără margini a educatorului. Rețetă specială de tratare aci până azi pedagogia științifică nu nea prescis. Decî educatorul va folosi toate mijloacele (afară de cele ce pot fi păgubitoare în ceva privință pentru elevul său) ca dispozițiile, înclinările elevului în direcția pomenită să nu prindă rădăcini prea adînci în inima aceluși și să n'ajungă la o forță, când să nu se mai poată domiri. In cazul din urmă putem trage cruce preste viitorul elevului nostru flegmatic.

V. G. Borgovan

B. Studiū special

P. S. Urmează un tip *concret* asupra acestei materii, lucră de un elev normalist din clasa IV de la școala normală de institutori din capitală. Publicăm atari studii de psihologie

aplicată, fiindcă sunt de cea mai mare importanță pentru dascălimea de toate gradele, neputându-se deslega bine problema educațiunii fără cunoașterea minuțioasă a individualității școlarilor (Pestalozzi-Herbart). Borgovan

Caracterisarea elevului Göllner Michail

din clasa IV primară (de la „Școala de aplicație“ de pe lângă Școala Normală de Institutori în București).

De și fie-care om este făcut după acelaș chip, cu toate acestea fie-care se deosebete mai mult sau mai puțin de altul. Această deosebire se face din mai multe puncte de vedere. Prin urmare pentru a cunoaște bine individualitatea cui-va, trebuie să-l studiem după mai multe laturi, bună oară ca cea fizică, intelectuală, morală, socială, religioasă, etc. Asupra acestor lucruri ne lămurește Psihologia pedagogică. Când studiem prin urmare pe elevii noștri după aceste puncte, facem Psihologia aplicată, adică psihologizăm învățămîntul.

În cele următoare mă voi încerca a face un ast-fel de studiu asupra elevului Gölner M.

Pentru a-l studia, va trebui mai înainte de toate a-î ști etatea, căci numai așa îmi voi putea da seama exact de el. Trebuie să știm în ast-fel de analize, dacă persoana îndreptată spre studiere a ajuns în acea epocă, când educația *streină*¹ e terminată, sau are să urmeze mai departe? Elevul meu are o etate de 13 ani; prin urmare o etate, în care se poate îndrepta, dacă din întâmplare educația va fi intrat pe niște căi piezișe.

Să vedem acum suma de calități, cari compun individualitatea, sau personalitatea elevului Göllner.

După Stuart Mill sunt tipuri *active* și tipuri *pasive*.

¹ Distingem educație *streină* sau mijlocită făcută de alții (părinți, învățători, etc.) și educație *proprie*, ce și-o face fie-care om de la sine după pășirea în societate ca om independent. Această educație ține întreaga viață.

Să vedem ce este tipul „pasiv“, care îl gădesc în elevul meu.

Tip *pasiv* este acela, care suportă toate relele. Orî ce i s'ar întempla suferi fără a căuta mijlocul de a preveni nenorocirea, ce o prevede. Se teme, se îngrozește de evenimentele, cari se apropie; însă nici o sfortare din parte-î. Aceasta repețindu-se des se transformă în o a doua natură și în urmă orî-ce alterare devine imposibilă. Acest tip îl posedă elevul meu în toată integritatea lui.

Această distingere a fost făcută avându-se în vedere calitatea predominantă în tendințe, în fapte.

Maî avem încă o distingere de tipuri după felul sentimentelor, anume avem tipuri *egoiste* și *altruiste*.

Este foarte dureros, când la fie-care pas te lovești de oameni, cari posed un caracter egost. Ei caută în toate împrejurările vieții a se bucura de demnități și ranguri. Pentru ajungerea acestor scopuri lucrează pentru nefericirea altora. Sunt puțin aceia, cari nu posed acest caracter. Elevul meu nefind o rară excepție, îl posedă și el, nu însă în măsură mare.

Omul este format din corp și suflet. Noi știm, că există o relațiune între aceste două părți capitale. Această relațiune este produsă prin nervii din sistemul cerebro-spinal. Suma însușirilor acestora se numește în psihologie „temperament“.

Avem 4 feluri de temperamente : 1) Coleric 2) Sanguin 3) Melancolic 4) Flegmatic.

După cercetările mele și după o examinare minuțioasă, pe elevul meu l-ași putea clasifica printre *flegmatici*.

Noi știm, că copiii moștenesc atât calitățile bune, cât și defectele, în mare măsură, de la părinți. Pentru aceasta este necesar de a ne întoarce puțin privirile asupra părinților.

De și n'am avut multe contacte cu tatăl lui Göllner, cu toate acestea am putut să constat de la prima vedere, că este un om foarte corupt. Aceasta mă-o denotă și mizeria în care se află. Inchipuți-vă o colibă în mijlocul Bucureș-

tilor, compusă din 2 odăi primitive! În această colibă tatăl lui Göllner își petrece viața, ocupându-se cu cismăria. De și n'are o etate înaintată (cam 36 ani), cu toate acestea vițuriile l-au desfigurat așa de mult, în cât te-ai crede că te afli înaintea unui om de 70 ani. Vițitul predominant pare a fi beția. Reflectând prin urmare la consecințele funeste, ce le are beția părinților asupra copiilor, nu ne va prinde mirarea, când vom vedea pe fiul acestui nenorocit slab și incapabil de a studia.

Să vedem acum în ce măsură a influențat aceste vițuri asupra copilului.

Din privire, precum și după puținele informațiuni, pe cari le-am putut câștiga, constat că Göllner M. nu este un băiat sănătos, ci din contră atât în trecut, cât și în present suferă neconținut de stomac. Această boală, precum și altele, de cari părinții nu vor fi având cunoștință, amenință viitorul acestei ființe nevinovate. Tot această boală îl face trist, posomorit, îl face să fie izolat de societățile vesele ale copiilor. Jocul, acest bine-făcător, propriu tinerimii, îl încunjură. Consecințele acestea se ved în un grad mai mare, când trecem la educația intelectuală.

Göllner, după observațiunile mele zilnice în clasă nu este un băiat lenș; cu toate acestea este unul din cei mai slabi băeți; ba cu drept cuvânt ași putea zice, cel mai slab. Destul de evident prin urmare, că este tâmpit. Toate silințele, toate sfortările lui sunt zadarnice. În clasă, la prima vedere și se pare, că este atent; dar vrând să te convingi, te vezi amăgit. Lucrurile, cari îl înconjoară, îl impresionează foarte puțin, pe lângă aceasta are o dicțiune foarte defectuoasă. Aceasta din urmă din cauză că nu e român.

Am văzut, că Göllner este puțin impresionabil, pe lângă aceasta este și un rău observator. Pornind de aici observ, că are o memorie strâmtă. Și din ce cauză? Din cauză că memoria nu este de cât acea facultate a spiritului, care păstrează datele experienței și fenomenele psychice câștigate

prin observațiune. Göllner fiind rău observator și puțin impresionabil, are prea puține date de conservat și prin urmare nefuncționând, memoria îi este foarte mărginită.

Se știe rolul memoriei. Trecând la imaginație constatăm, că și ea îndeplinește același rol, cu singura deosebire, că pe când memoria reproduce datele așa cum s'au prezentat ele la început, imaginația le reproduce modificate. Dacă am spus, că Göllner are o memorie strîmtă, nu vom întărzia de a spune că și imaginația este foarte slabă.

Prima condițiune, ca cine-va să aibă o judecată ageră este, ca să posedă o cantitate oare care de idei; căci judecata nu este alt-ceva de cât afirmarea sau negarea raportului dintre 2 idei. Göllner posedînd o mică cantitate de idei, n'are ocazia de a-și ageri judecata.

Avînd elevul meu o inteligență atât de mărginită și cu modul acesta fiind pus în imposibilitatea de a lucra așa cum se cuvine unui bun școlar, cu tot interesul ce-l are față de școală, nu ne va prinde mirarea, văzînd că progresul lui în studii este mediocru.

Trec la educația *morală*. Aici n'am mult de observat. Pur-tarea lui Göllner atât în școală, cât și în afară de școală este destul de mulțumitoare. La jocuri nu mă pot pronunța, de oare ce le cam încunjură, și prin urmare n'am avut ocazia de a-l observa. De alt-fel este un băiat blînd și supus, însă cam îndărătnic. Este foarte greu să găsești oameni punctuali, cu atât mai mult copii. Prin urmare dacă de la oameni mari nu ne putem aștepta la punctualitate, cum ne vom aștepta la un băiat ca Göllner?

Göllner posedă însă și calități bune, așa, este bun la inimă cumpătat. Uitându-te însă în fața lui, rar îl vezi vesel, mai în tot-d'auna este *posomorit*,—caracteristica flegmaticilor.

Am spus că Göllner este un băiat foarte așezat. El are o conduită bună, și aceasta se vede mai cu seamă la studiul religiunii.

Vedem prin urmare că sub raportul moral și cel religios,

elevul meu nu stă chiar rău; dar educația fizică este foarte neglijată și—consecințele destul de funeste. În baza acestor observațiuni pot să spun, că elevul Göllner nu va putea deveni un om folositor societății, dacă pe viitor nu se vor lua măsurile necesare de îndreptare. O îndreptare ar fi posibilă, prin o îngrijire mai serioasă și o tratare amicală. Bună-voință, iubire, paciență, în corijarea defectelor sale, vor putea să-l vindece. Aceasta însă mai mult prin educația privată, iar nu cea publică, care ține numai 4—5 oare pe zi, pe când restul timpului este silit să-l petreacă într'un mediū, din punct de vedere moral-infect.

In resumat. Influența binefăcătoare a educației școlare se va resimți în cazul de față, ca în toate cele-l'alte, numai sub condiție, dacă familia va lucra mână în mână cu școala. Iată necesitatea unei reforme radicale a vieții familiare la noi la Români.

Gh. Cherciu

elev în cl. IV de la Sc. Norm. de Institutori.

CRONICA ȘCOLARA

D. Titu Maiorescu și proiectul pentru reorganizarea învățământului depus înaintea Senatului. Ioan Nenitescu. Pui de lei, poesii eroice și naționale (București 1891).

I

Legea instrucțiunii publice din 1864 nu mai poate să funcționeze în mod regulat, fără să i se aducă o modificare simțitoare. Cerințele noastre ca români, cum și ale timpului în care trăim, sunt cu totul altele, de cât acele de acum 26 de ani. Schimbări și progrese se fac pe fie-care zi și noi nu putem să stăm indiferenți față de ele. De aceia deja de demult cei mai însemnați miniștri de culte și instrucțiune publică, ca Ioan Strat,

Christian Tell, Titu Maiorescu, Vasile Conta, Vasile A. Urechiă, D. A. Sturdza au prezentat corpurilor legiuitoare diferite proiecte de lege pentru modificarea fie în parte, fie în general a acestei legi. Din diferite împrejurări însă, toate aceste proiecte au rămas în cartoanele corpurilor legiuitoare spre a fi scoase la iveală *ad calendae graecas*. D. Titu Maiorescu, actualul ministru de culte și instrucțiune publică, a prezentat acum doi ani Senatului un nou proiect de lege pentru modificarea în parte a legii din 1864. Fostul ministru, D. T. Rosetti și l-a însușit rugând în acelaș timp Senatul spre a-l lua în discuțiune. Maturul corp înțelegând importanța acestui proiect a și urmat cererii ministrului numind tot-d'odată și delegați, cari la rîndul lor au ales ca raportor pe d. V. A. Urechiă.

D. Titu Maiorescu venind din nou în capul ministerului cultelor și instrucțiunii publice își va susține acest proiect al domniei sale, care va veni după câte știm în discuțiunea maturului corp, chiar în cursul lunei aceștea. Din parte-ne dorim ca acest proiect de lege să vie cât se poate mai repede în discuțiunea ambelor corpuri legiuitoare, cu toate ale lui lacune ce se pretinde că presintă, căci găsindu-se bărbați de valoare în cea-ce privește cunoștința de ale școalei, în ambele corpuri legiuitoare vor putea prin luminile ce vor aduce în discuțiune să dea națiunii române o noă organizațiune a școalei, care e cerută de noi toți. În ce anume constau reformele propuse prin acest proiect de către d. Maiorescu, cum și obiecțiunile și reformele propuse de către comitetul delegaților Senatului au fost arătate în de ajuns de D. Eniū Bălțeanu în această revistă. (Vezi No. 1 din 1890 pag. 37—53).

‡ Eū voiū căuta din parte-mi să-mi arăt părerile mele pe cât e posibil în o asemenea cronică numai asupra reformelor ce se aduc școalelor-normale destinațe de a

produce pe luminătorii marii mase a poporului român. Prin art. 278, 279 și 280 din proiect se admite mai întâiu existența unei școli normale de institutori, care funcționează deja de cinci ani. *Despre importanța unei asemenea școli, cred că nu se va îndoi nimeni. Fructele ei se vor vedea în curând.* Prin art. 288 se admite în principiu crearea de școli normale pentru prepararea specială a institutoarelor în București, Iași, Craiova și Galați. Crearea atâtor școli pentru institutoare va fi însă un lux și în acelaș timp va apăsa greu asupra bugetului statului. Mult mai bine ar fi, dacă s'ar înființa o singură școală, fie în București, fie în Iași, întocmai după modelul școlii normale de institutori și unde se vor admite prin concurs ca eleve bursiere absolventele diferitelor școli numite centrale și externate din țară.

De remarcat este, că d. Maiorescu nu prevede în proiectul domniei sale nimic relativ la *Asilul Elena Doamna*. Comitetul delegaților însă adaugă art. 289 care sună, că *Asilul Elena Doamna* se consideră ca școală normală preparatoare de institutoare și învățătoare. Un regulament special va organiza acest institut punându-l cât privește studiile în concordanță cu prevederile legii școlare. Pe lângă acest institut va exista școala primară pentru orfane și diverse școli cu direcțiune profesională.

Eă cred, că dacă d. Maiorescu a lăsat Asilul la o parte, a făcut aceasta cu scopul de a veni în curând cu un proiect de lege a parte prin care să dea acestui institut o noă direcțiune conformă cu dorințele fondatorilor și cum că așa a cugetat d. Maiorescu voiă arăta cu altă ocaziune.

Pe lângă școala normală de institutori se înființează prin art. 281 și o școală primară cu patru clase, ca școală de aplicațiune unde elevii de clasa IV normală vor face practică pedagogică. *O asemenea școală ar*

trebui să se prevadă și pentru școala normală de instituitoare, cum și pentru cele de învățători și învățătoare.

Cât de importante sunt asemenea școli de aplicațiune și că fără ele absolvenții nu pot să-și indeplinească cu conștiință misiunea lor, am arătat în No. 1 pag. 56—62 din 1889 al acestei reviste.

Pentru prepararea specială a învățătorului vor servi după art. 282, școlile normale de învățători, cari vor fi stabilite în Iași, Craiova, Bârlad, Galați, Câmpu-Lung și unde trebuința va mai cere. Comitetul delegaților însă nu voește ca Câmpu-Lung să aibă o școală normală Carol I, care s'a decis printr'un proiect de lege votat de ambele corpuri legiuitoare să se transfere la Câmpu-Lung, să rămâie tot în București. Cursul învățăturilor se determină prin art. 283 ca să fie de 4 ani. Pentru mine de o cam-dată e indiferent localitățile unde vor fi stabilite școlile normale. Nu tot așa însă cu numărul lor și durata cursurilor. E o nenorocită tendință de a înființa la școli secundare de tot soiul fără să ne gândim de loc la folosul practic ce pot să ofere statului român. De o sută de ori ar fi mai bine să căutăm de a înființa încetul cu încetul cât mai multe școli primare rurale în toate colțurile țării, de cât școli secundare. Resultatele ce ne-au dat până acum asemenea școli și ne vor da încă, ar trebui să ne pue pe gânduri și să începem de a lua măsurile cele mai serioase contra potopului de absolvenți ai școlilor secundare, cari nu știu de ce să se apuce o dată eșiți în societate. Eū cred, că *școlile normale actuale împreună cu a societății pentru învățatura poporului român, secțiunea centrală din București vor fi suficiente de a produce atâția absolvenți, cât se cer.* Eū cunosc acum chiar județe, cari n'au nevoie de nici un normalist, de oare-ce toate școlile pe care le posed își au învățătorii

lor. *In ceia-ce privește durata de 4 ani pentru completarea cunoștințelor necesarită unui viitor dascăl rural e insuficientă.* Trebuie neapărat adăogat încă un an, adică anul al cincilea, care să fie destinat numai pentru practica pedagogică. Ca teorie s'ar mai putea preda în anul acesta *istoria pedagogiei* despre care elevii în școalele normale nici nu aud, cum și *istoria școlilor române în general.* Cu chipul acesta ar putea normalizată în cei patru ani să aprofundeze mai bine diferitele materii, căci ori și ce s'ar zice fondul cunoștințelor trebuie avut în vedere mai înainte de ori și ca. Eū aș mai propune pentru școlile normale de învățatori și un an preparator, unde să se primească absolvenții școlilor rurale fără concurs. *Această școală de un an numită preparatoare poate servi ca o excelentă pepinieră spre a se putea recruta bunii elevi pentru arul întâi al școlii normale.*

Despre școlile normale de învățatoare nu se vorbește de loc. Aceasta este o omisiune, care trebuie înlăturată. Modul cum se recrutează actualmente învățătoarele noastre ar trebui să determine pe d. ministru să ia măsură.

Asupra altor chestiuni referitoare tot la școlile normale însă mai secundare voiū reveni în cronica viitoare.

II

D. Ioan Nenițescu, doctor în filosofie, fost revizor școlar al capitalei și actualmente profesor de pedagogie la școala normală Carol I a dat la lumină o colecțiune de poezii naționale sub titlul de *puî de lei*. D. Nenițescu prin aceste ale sale poezii a căutat să arate fie-cărui român în limba lui curat românească, care a fost idealul național al strămoșilor săi; cum aū lucrat și luptat ei pentru realizarea lui; care trebuie să fie idealul nostru și cum trebuie să lucrăm și noi mai cu

conștiință pentru realizarea lui. Mărturisesc, că d. Ne-nițescu a reușit într'aceasta cu totul, căci poeziile d-sale sunt din acele poezii,—unice de alt-fel în genul lor în timpul nostru, cari sunt în stare să miște pe cititor, să-l entusiasmeze. De aceia nu pot face alt-ceva de cât să recomand citirea lor din tot sufletul meu. Le recomand în special «învățătorilor și învățătoarelor, institutorilor și institutoarelor,» cari la rîndul lor să caute să le citească și școlarilor pentru a căror inteligență sunt des-tul de potrivite și ca fond și formă. În scurt, colecțiunea aceasta de poezii eroice și naționale poate face parte din biblioteca fie-cărui român.

Gârboviceanu.

DIVERSE UTILE SI PRACTICE

Schimbarea ministerului. În urma votului dat de Senat la 14 curent, prin care s'a amânat (nu s'a respins) luarea în considerație a proiectului de *Lege asupra instrucțiunii publice*, ministerul presidat de D-I general Manu a demisionat, iar în locu-î s'a format un minister sub președința D-luî general Florescu. În locul D-luî Maiorescu a venit ministru la școale D-I G. Dem. Teodorescu. Școalele sperău mult de la D-I Maiorescu. Vom vedea ce va face succesorul D-sale, care de altfel este un tînăr plin de dorința de a aduce îmbunătățiri școalelor.

*

Laudă consiliului general al județului Iași! 32 locuri de școale rurale! În adevăr, numitul consiliu a decis construirea a 32 localuri pentru școalele rurale și aceasta chiar în vara viitoare de acea la 8 Aprilie viitor se va ține licitație pentru darea în întreprindere construirea lor. Laudă și imitatori!

*

Taxe mai mari asupra cărților române tipărite afară

din țară. La Ministerul finanțelor s'a lucrat un nou tarif de vamă, în care cele mai multe mărfuri s'au mai scăzut la vamă, dar sunt prea puține articole pentru cari vama s'a mai ridicat. Intre aceste din urmă articole sunt și cărțile tipărite în românește în țară streină, cari până acum plătesc la vama română, când intră în România, taxa de 40 lei la o greutate de 100 chilograme, pe când dupe noul proiect de tarif taxa e de 250 lei la suta de chilograme. Aceasta s'a făcut numai ca să se încurajeze tipografiile române din țară, căci în streinătate costând mai efin tipărirea de cât la noi, mai mulți autori de cărți au început să nu mai tipărească în țară, cea ce e o lovire în interesele tipografilor. Decî o taxă protectoare.

*

Societatea geografică al cărei președinte e M. S. Regele, va ține ședințe publice în zilele de $^3/_{15}$, $^4/_{16}$ $^5/_{17}$ Martie viitor, la ora 8 $\frac{1}{2}$ în sala senatului, unde poate asista oricine ar voi. Intre conferințele ce se vor ține mai însemnate sunt, la 3 Martie, *Schițe geografice din secolul 17*, de D-l Ionescu-Gion; *Oltul* de D-l G. I. Lahovary, și *Importanța geografică* la noi în țară de D-l Nacian; la 4 Martie mai însemnată e *Determinismul în geografie* de D-l Buzoianu și marți, 5 Martie, *Studiul geografic la noi*, de D-l D-r B. Constantinescu și *Basarabia în Putna* de D-l A. Brăescu.

Ședințele vor fi presidate de M. S. Regele și intrarea liberă pentru oricine.

*

Invățătorul de sat. In ziarul *Gazeta Nouă* No. 40, de la 15 Februarie, a apărut un articol cu titlul de aci de mai sus, semnat de un *invățător din Buzău*, în care se arată suferințele învățătorilor pentru a căror vindecare propune: 1° *inamovibilitatea învățătorilor* ca să nu mai poată fi mutați fără voia lor nici destituiți fără a fi judecați; 2° *mărirea lefilor spre a se putea duce o viață mai comodă și*

să-și poată procura cărțile necesare; 3° Dreptul de a fi consilier comunal și jurat în comuna sa; 4° Neamestecul autorităților comunale și administrative în ale școlael, rămăind controlul numai pe seama autorităților școlare; 5° Să se trimită de minister școlael cărți și reviste pedagogice și didactice pentru luminarea învățatorului; 6° Invățătorii să beneficiez de dreptul la pensie reversibilă asupra soții și copiilor lor, iar copii lor să fie preferiți ca interni în școlael normale, în seminarii, în cele de meserii, etc.

În schimb, învățătorii să fie obligați a face conferințe la pasce 3 zile și la Septemvrie 15 zile, la rezidența județului, și de mai multe ori pe an pe plăși, etc.

De ce însă autorul acestui articol n'a spus câtă leafă se cuvine învățătorului?

În tot cazul propunerile sunt bune. Pentru realizarea lor ar trebui o mișcare în toată țara.

*

Liceul din Galați. În ziarul *Adevărul* de la 17 Fevruarie, a apărut un articol semnat N. S., prin care respinge atacurile D-lui D. Sturza privitoare la profesorii aceluși liceu, atacuri întemeiate pe raportul D-lui Vêrgolică care ar fi scris sub influența D-lui Pacu, profesor și deputat, și unul din amicii celor doi profesori condamnați de juriul universității din Iași, pe când ceilalți profesori ai liceului sunt tot tineri inteligenți, licențiați în specialitatea lor și cari au luptat pentru curățirea corpului didactic respectiv de profesorii incapabili și neonești.

De care parte este adevărul, noi nu știm.

*

Gimnaziile reale, față cu noul proiect de lege al învățămîntului pus în discuția senatului, e titlul unui lung articol, semnat *Senex*, în ziarul *Lupta* de la 15 Fevruarie a. c., în care se arată nedreptatea ce se face învățămîntului real, prevăzându-se în menționatul proiect de lege 7 profesori și 2 maestri pentru gimnaziile reale și 12 profesori

pentru un întreg liceu real cu 7 clase, deși ele n'au mai puține obiecte de studiu de cât gimnaziile și liceele clasice, la cari numărul profesorilor nu e mărginit prin lege, ci sunt atâția profesori câte studii sunt în gimnaziu și tot așa și în licee. Pentru ce această parțialitate în favoarea învățămîntului clasic și nedreptate contra celui real?

Autorul articolului aduce motive puternice în favoarea învățămîntului real și stăruiește să nu i se facă nedreptate, ci să i se acorde cel puțin tot atâtea mijloace câte se acordă celui clasic.

Ar fi de dorit ca să se țină seamă de argumentele invocate de D-l Senex.

*

Otrăvirea unui școlar prin o pată de cerneală. — Un asemenea fapt s'a întâmplat în districtul Königsberg, din Prusia. Un școlar scriind, făcu o pată mare de cerneală pe caietul vecinului său. Atât autorul greșelei cât și vecinul lui, fiind săraci și neputând procura un alt caiet, vinovatul începu să lingă cu limba pată făcută. Câtva timp însă în urmă i se umflară foarte rău limba și fața, în cât învățătorul fu silit să-l pue într'o căruță și să-l trimită acasă, care se afla într'un cătun al comunei. Acolo medicul constată că bietul elev se otrăvise cu cerneala linsă dupe caiet, căci avusese o mică sgârietură pe limbă, fără s'o știe nici el însuși. O, în ce dureri sfâșietoare se svârcolește imprudentul școlar! Nu se știe dacă va mai scăpa cu viață, dacă n'o fi și murit până acum.

Invețe încăl minte ceilalți școlari din lumea întreagă.

*

Faceți-vă înșivă pile electrice. Luați un borcănaș de pământ sau de sticlă, cam de 150 grame; luați pentru cinci bani cărbune zis de Paris sau în locu-î o bucată de huiilă; luați o bucată de zinc. Disolvați în borcănel chlorhidrat d'amoniac (sare amoniac). Apoi puneți înăuntru zincul și cărbunele, și astfel veți avea o pilă care în tot va costa 50 de bani.

Doë asemenea elemente sunt destule pentru o sonerie.

LISTĂ DE ABONAȚII CARI AU PLĂTIT

Chit. No.	1703	D-nu	Gr. A. Mușicu, Grop., Brăila	lei	6	—
"	"	"	1704 N. Vasiliu, Crucea Bros., Suc.	"	12	—
"	"	"	1705 Ilie Iliescu, Școala Inst.	"	6	—
"	"	"	1706 Marin Crivianu, Pia., Roma.	"	12	—
"	"	"	1707 N. Ionescu, Orfel., Tei.	"	12	—
"	"	"	1708 I. Ceghice, Căiuța-Trot., Bac.	"	6	—
"	"	"	1709 G. Dobrescu, Copăciós, Gorj.	"	10	—
"	"	"	1710 Gavril Côt., școala băeți Tulc.	"	12	—
"	"	"	1711 Alex. Trandafir, Plosc. Adj., Tec.	"	24	—
"	"	S. S.	1712 Preotu Ștef. Brad, com. Sauer., Pit.	"	6	—
"	"	"	1713 Preotu Dobrescu, Manas. Ialom.	"	12	—
"	"	D-nu	1714 Vasile Manolescu, Chiajna-Snag., Ilfov	"	12	—
"	"	"	1715 N. Niculescu, Petros., Vlașca	"	8	—
"	"	"	1716 G. Vasilescu, Prîscoveni, Romanai	"	11	50
"	"	"	1717 Matei Scărlătescu, Giugănesci, Ilfov	"	12	—
"	"	"	1718 P. Mohor, Vizir, Brăila.	"	6	—
"	"	"	1719 N. Gheție, Chis Ghereț.	"	4	40
"	"	D-na	1720 Maria Ionescu, Micșun.-Greci, Fierbintî.	"	12	—
"	"	D-nu	1721 Dohotariu, Pleș., Suc.	"	24	—
"	"	"	1722 Ion Ceplianu, Brost., Filias.	"	36	—
"	"	"	1723 G. A. Popovici, Fili., Némțu	"	14	—
"	"	"	1724 A. Pandele, Răducăneni, Fălciu	"	12	—
"	"	"	1725 Săbărėnu, Ilfov	"	20	—
"	"	"	1726 I. Tomescu, Ulub, Dimbov.	"	10	—
"	"	"	1727 Ionescu G., institutor T.-Măgurele.	"	12	—
"	"	"	1728 N. Ionescu, Tîrgșor, Prahova	"	12	—
"	"	"	1729 I. Vălcănu, Drăgotesti, Mehedinți	"	12	—
"	"	"	1730 Const. Mihăilescu, Nėgra-Sarul., Suceava	"	18	—
"	"	"	1731 Pavel Andronic, com. Tămășen., Rom	"	12	—
"	"	D-na	1782 Ana Crăciunescu, com. Reșea, Roman	"	12	—
"	"	"	1783 Atena Mavromati, București.	"	12	—
"	"	D-nu	1784 V. Radovici, F.-mare, Suc.	"	12	—
<i>Incasafi prin D-nu Arnăuțescu</i>						
"	"	"	1723 Sotirescu Râmnicu-S.	"	6	—
"	"	"	1724 M. Balaban, Faur, Put.	"	10	—
"	"	"	1725 D. Constantinescu, Sgărc.	"	6	—
"	"	"	1726 Al. Georgescu, Găr Buz.	"	6	—
"	"	"	1727 C. O. Păturescu, Cilib.	"	6	—
"	"	"	1728 Stoica Georgescu, Carag.	"	6	—
"	"	"	1730 P. Constantinescu, Mitelev	"	12	—
"	"	"	1731 Iliescu Toma, Casot	"	10	—
"	"	"	1732 Ilie Chirițescu, Arind. Amaru	"	6	—
"	"	"	1733 P. I. Ionițescu, Baba-Ana	"	6	—
"	"	"	1734 Ilie Popescu, Jugur	"	6	—
"	"	"	1735 N. Popescu, Fintestî	"	6	—
"	"	"	1736 N. I. Căbau, Năeni	"	6	—
"	"	"	1737 V. Stănescu, Gura Sărăt.	"	6	—
"	"	"	1738 G. Petrescu, Monteor.	"	6	—
"	"	"	1739 N. D. Poterași, Merci	"	6	—
"	"	"	1740 Spiridon Georgescu, Mărăcinei	"	5	—
Total					498	50

LA . LIBRARIEA SCOALELOR se găsesc sau se procură pre lângă celelalte cărți și cele următoare cari sunt proprietatea acestei reviste :

	Lei B.		Lei B.
Metodica științelor matematicie pentru institutori învățători și normalisți, de V. Gr. Borgovan.	1,00	pedagogică „ <i>Lumină pentru toți</i> “.	
Anecdote populare , de Th. D. Speranția	4,00	Anul I legat 8 lei și nelegat	7,—
Anecdote populare , de Th. D. Speranția ediția de lux.	5,00	> II legat	15,—
Cheia cărții sau Abecedar românesc de Th. D. Speranția	0,30	> III legat.	12,—
Studiu asupra poezii didactice la Eleni de Eniș Băleanu	4,00	> IV legat.	12,—
Cărticea I din conductorul metodei de a învăța pecopii cu înlesnire citirea și scrierea	0,35	> V legat.	14,—
Leecia I (Floarea) din învățăm. intuitiv	0,20	> VI abonament pe un an	12,00
Leecia II (Mincea), din învățăm. intuitiv	0,30	Indreptar teoretic și practic al învățămintului intuitiv de V. Gr. Borgovan, lei 4, iar prin poștă lei	4,20
Leecia III (Cubul) din învățăm. intuitiv	0,20	Lucrul manual în școalele prim. de S. Ionescu	0 50
Leecia IV (cilindrul, sfera și cercul) din învățăm. intuitiv	0,20	Poesiile Copiilor , adunate de Maria Eniș Bălțeanu, broșată.	0,80
Carmen Sylva , biografie	0,40	Cartonată.	1,00
Davila , biografie.	0,50	Legată de lux.	1,50
Cărticea I din studiul naturii	0,20	Această cărticică cuprinde poezioare române, franceze și germane, potrivite pentru etatea copiilor din clasele primare. Poesiile streine sunt traduse și în românește.	
Discurs asupra stilului de Bufon , tradus	0,30	Carte de rugăciuni , format elegant și portativ, cuprinzând, pe lângă toate rugăciunile, și orânduile comunicăturii, liturgiei, etc., Tedeum școlar, Epistolia, visul, etc. Se vinde broșată 1,20. Iar legată cu lei 2,50 ; 3,50 ; 4,00 etc.	
NB. Toate aceste 9 bucăți din urmă sunt de Eniș Bălțeanu. prin poștă se adaugă 6 bani la aceste mici 10 bani la scrierile cam de un leu, 20 de până la 3 sau 4 lei. Revista banî la cele de la 1,50 în sus		Conductorul învățătorului de Ioneanu.	1,00
		Istoria saeră p. cl. II și III prim. de Gilorteanu	0,40

Scrierile D-Iuî A. LUPUL-ANTONESCU :

TĂLMĂCITORUL TABELELOR INTUITIVE, ediție oficială a Ministerului Instrucțiunii publice.—**VEACUL al XVI.**—**LIMBA și LITERATURA ROMÂNILOR**, studiu asupra limbii românești din epoca primelor noastre tipărituri. De vânzare la librăriile din București și la tipografia Carol Göbl. Prețul 3 lei.

PREMII PENTRU ABONAȚI Toți abonații „Luminei pentru toți“ după achitarea abonamentului pot avea volumul de **Anecdote Populare** de Th. D. Speranția cu preț redus și anume : 1 volum ediția de lux 4 lei în loc de 5 lei 1 volum ediția elegantă 3 lei în loc de 4 lei. A se adresa ra redacție, trimițând prețul scăzut și 45 banî pentru recomandare.